

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Возняковська К.А., Біленець Д.А., Кубрак Г.О.

*Навчально-методичний посібник до програми підготовки
здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
«Правоохоронна діяльність»*

Чернівці, 2025

УДК 351.86:34

*Рекомендовано до друку рішенням
кафедри цивільного, господарського
права та приватно правових дисциплін
Чернівецького навчально-наукового
юридичного інституту,
Протокол № 1 від 26.08.2025 року*

*Рекомендовано до друку
Навчально-методичною радою
Чернівецького навчально-наукового
юридичного інституту,
Протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.*

Рецензенти:

Подцерковний О.П. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри господарського права і процесу Національного університету «Одеська юридична академія», член-кореспондент Національної академії правових наук України;

Острогляд О. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри права та правоохоронної діяльності Державний університет «Житомирська політехніка».

Автори-укладачі:

Возняковська К.А. - д.ю.н., професор, завідувач кафедри цивільного, господарського права та приватно правових дисциплін Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту НУ «Одеська юридична академія».

Біленець Д.А. - к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного, господарського права та приватно правових дисциплін Чернівецького навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія».

Кубрак Г.О. – PhD, Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції Київського університету інтелектуальної власності та права

«Правове регулювання економічної безпеки»: Навчально-методичний посібник до програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня («Правоохоронна діяльність»)/ Возняковська К.А., Біленець Д.А., Кубрак Г.О., Чернівці, 2025. 170 с.

Навчальний посібник підготовлений для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Правоохоронна діяльність». Зміст посібника охоплює теоретичні та практичні засади правового регулювання економічної безпеки держави, систему її складових, нормативно-правову базу та механізми реалізації державної політики у цій сфері. У посібнику розглянуто правові засади діяльності правоохоронних і контролюючих органів у сфері забезпечення економічної безпеки, протидії економічним правопорушенням, корупції, тіньовій економіці та легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.

Особливу увагу приділено правовому регулюванню фінансової, податкової, інвестиційної, корпоративної, митної, енергетичної та кібернетичної безпеки, а також захисту інтелектуальної власності та функціонуванню фінансових цифрових систем. Окремо висвітлено питання правових механізмів державних закупівель, відповідальності посадових осіб, ролі міжнародних правоохоронних мереж і міжнародної співпраці у забезпеченні економічної безпеки України.

Посібник призначений для студентів закладів вищої освіти, курсантів і слухачів закладів із специфічними умовами навчання, викладачів, а також може бути корисним практичним працівникам правоохоронних, контролюючих і фінансових органів та всім, хто зацікавлений у здобутті системних знань з правового забезпечення економічної безпеки та особливостей його реалізації у правоохоронній діяльності.

ЗМІСТ

[Пояснювальна записка](#)

[Тематичний виклад навчальної дисципліни](#)

[Плани практичних занять](#)

[Тестові завдання](#)

[Тематика для есе](#)

[Види індивідуальних завдань та методичні поради до їх виконання](#)

[Питання до іспиту](#)

[Список рекомендованих джерел](#)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний етап розвитку держави характеризується зростанням ролі економічної безпеки як ключового елементу національної безпеки України. Ускладнення економічних процесів, глобалізація фінансових ринків, цифровізація господарської діяльності, а також транснаціональний характер економічних правопорушень зумовлюють необхідність підготовки фахівців правоохоронної сфери, здатних комплексно оцінювати економічні загрози та ефективно реагувати на них у правовий спосіб.

Дисципліна «Правове регулювання економічної безпеки» має ключове значення для підготовки бакалаврів спеціальності «Правоохоронна діяльність», оскільки формує цілісне уявлення про економічну безпеку як фундаментальну складову національної безпеки держави. В умовах глобалізації, цифровізації та ускладнення економічних процесів саме економічна сфера стає об'єктом системних загроз, які часто не мають очевидного кримінального прояву, але здатні суттєво підірвати фінансову стабільність, інвестиційний клімат і стратегічні інтереси України. Дисципліна забезпечує розуміння ролі права та правоохоронних органів у виявленні, запобіганні й нейтралізації таких загроз, формуючи у здобувачів вищої освіти професійне бачення економічної безпеки не лише як економічної, а передусім як правової категорії.

Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння правових механізмів забезпечення економічної безпеки держави та підготовка майбутніх фахівців до професійної діяльності

в умовах складних економічних ризиків і загроз. Навчальна мета спрямована на розвиток здатності аналізувати економічні процеси з позицій права і безпеки, розпізнавати приховані загрози в легальній господарській діяльності та застосовувати правові інструменти для їх превентивного або процесуального нейтралізування. Дисципліна орієнтована на формування аналітичного мислення правоохоронця, здатного діяти не лише реактивно, а й превентивно, в межах закону та з урахуванням публічних і приватних інтересів.

Предметом дисципліни є система правових норм, інститутів і механізмів, що регулюють суспільні відносини у сфері забезпечення економічної безпеки держави. До предмета вивчення належать правові засади державної політики економічної безпеки, діяльність правоохоронних, контрольних і регуляторних органів, а також правові інструменти протидії економічним загрозам у фінансовій, податковій, митній, інвестиційній, корпоративній, енергетичній, цифровій та інших сферах. Особлива увага приділяється правовим аспектам запобігання економічним правопорушенням, легалізації доходів, корупції, порушенням у сфері публічних фінансів і критичної інфраструктури.

Завдання дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти здатності комплексно оцінювати економічні процеси з позицій правової безпеки та національних інтересів. У процесі вивчення дисципліни майбутні фахівці повинні навчитися виявляти правові та економічні ризики, аналізувати діяльність суб'єктів господарювання з точки зору

можливих загроз економічній безпеці, застосовувати норми фінансового, кримінального, адміністративного та міжнародного права у практичних ситуаціях. Важливим завданням є розвиток уміння формувати аргументовані аналітичні висновки, що можуть бути використані в діяльності правоохоронних органів, а також усвідомлення ролі міжвідомчої та міжнародної співпраці у протидії економічним загрозам.

Методичні рекомендації з дисципліни «Правове регулювання економічної безпеки» розроблені з урахуванням потреб практичної діяльності правоохоронних органів та орієнтовані на формування у здобувачів вищої освіти системного розуміння правових механізмів забезпечення економічної безпеки держави. Навчальний матеріал побудований таким чином, щоб поєднати теоретичні положення з аналізом реальних економіко-правових процесів, що дозволяє майбутнім фахівцям усвідомити специфіку економічних загроз, які часто не мають очевидного кримінального прояву, але створюють значні ризики для фінансової стабільності та стратегічних інтересів держави.

Особливий акцент у методичних рекомендаціях зроблено на ролі правоохоронних органів у системі забезпечення економічної безпеки, їх повноваженнях, межах втручання та взаємодії з контрольними, регуляторними й міжнародними інституціями. Матеріали дисципліни спрямовані на розвиток аналітичного мислення, здатності працювати з нормативно-правовими актами, оцінювати економічні процеси з позицій ризиків і загроз, а також формувати обґрунтовані правові висновки, придатні для

практичного застосування. Запропонований підхід дозволяє підготувати майбутніх фахівців до діяльності в умовах динамічних економічних загроз, забезпечуючи поєднання правової культури, професійної відповідальності та мислення.

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти за спеціальністю «Правоохоронна діяльність» буде здатним продемонструвати такі **результати навчання:**

демонструвати розуміння сутності економічної безпеки держави, її структури та місця у системі національної безпеки, а також ролі права і правоохоронних органів у протидії економічним загрозам. Здобувач вищої освіти вмітиме аргументовано пояснювати значення правових механізмів у забезпеченні фінансової, інвестиційної, митної, кібернетичної, корпоративної та інших складових економічної безпеки.

узагальнювати нормативно-правові положення, доктринальні підходи та практику діяльності державних і правоохоронних органів у сфері економічної безпеки, формуючи цілісне бачення правового регулювання складних економічних процесів і системних ризиків, що виникають у сучасній економіці.

застосовувати норми фінансового, кримінального, адміністративного, господарського та міжнародного права для вирішення практичних завдань у сфері забезпечення економічної безпеки, у тому числі під час аналізу діяльності суб'єктів господарювання, оцінки економічних ризиків та підготовки аналітичних

матеріалів для прийняття правоохоронних і управлінських рішень.

інтерпретувати зміст і мету правових норм, що регулюють економічну безпеку, з урахуванням їх системного зв'язку з державною політикою, практикою правоохоронної діяльності та міжнародними зобов'язаннями України, а також правильно тлумачити правові колізії й прогалини, які впливають на ефективність правозастосування.

аналізувати економічні процеси, фінансові та корпоративні схеми, транскордонні операції й цифрові фінансові інструменти з позицій можливих правових загроз та ризиків для економічної безпеки держави, визначаючи межі допустимої господарської діяльності та ознаки зловживання правом.

оцінювати ефективність правових механізмів і діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення економічної безпеки, формулювати обґрунтовані висновки щодо доцільності застосування превентивних або процесуальних заходів, а також прогнозувати можливі наслідки правових рішень для економічної стабільності та національних інтересів держави.

**ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

ТЕМА 1.	ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ
ТЕМА 2.	НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА УКРАЇНИ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТЕМА 3.	СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЇХ ПОВНОВАЖЕННЯ
ТЕМА 4.	ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ
ТЕМА 5.	ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТЕМА 6.	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ
ТЕМА 7.	АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО
ТЕМА 8.	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ ТА ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ
ТЕМА 9.	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ТА ЗАПОБІГАННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РИЗИКАМ
ТЕМА 10.	ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ

	ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ
ТЕМА 11.	ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ, РЕСУРСНОЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРНОЇ БЕЗПЕКИ
ТЕМА 12.	ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ КОНТРОЛЮ ЗА ТОВАРООБІГОМ І МИТНОЮ СФЕРОЮ
ТЕМА 13.	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ФІНАНСОВИХ ЦИФРОВИХ СИСТЕМ
ТЕМА 14.	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ТЕМА 15.	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ
ТЕМА 16.	РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ПРАВООХОРОННИХ МЕРЕЖ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Поняття економічної безпеки держави. Економічна безпека як складова національної безпеки. Економічна безпека як стан захищеності економічної системи держави. Об'єкт економічної безпеки. Суб'єкти забезпечення економічної безпеки. Економічні інтереси держави як об'єкт правової охорони.

Економічна безпека та економічний суверенітет держави. Зв'язок економічної безпеки з фінансовою, соціальною, енергетичною та інформаційною безпекою. Вплив економічної безпеки на стабільність державного управління та публічних фінансів. Загрози економічній безпеці держави. Внутрішні та зовнішні загрози. Фінансові, податкові, інвестиційні, корпоративні та інституційні загрози. Кримінальні та некримінальні загрози економічній безпеці. Латентний характер економічних загроз. Загрози, що виникають у межах формально правомірної господарської діяльності.

Сутність економічної безпеки. Забезпечення стабільності економічних процесів. Захист публічних фінансових інтересів. Збереження стратегічних ресурсів. Запобігання дестабілізації економічної системи. Роль держави у формуванні безпекового економічного середовища. Структура економічної безпеки держави. Фінансова безпека. Податкова безпека. Інвестиційна безпека. Корпоративна безпека. Енергетична безпека. Ресурсна безпека. Інфраструктурна безпека. Кібербезпека та безпека фінансових цифрових систем. Захист інтелектуальної власності як елемент економічної безпеки.

Правове забезпечення економічної безпеки. Місце права у системі забезпечення економічної безпеки. Нормативно-правове регулювання економічних процесів. Запобігання зловживанню правом у сфері господарської діяльності. Правові обмеження

економічної свободи з метою захисту публічних інтересів. Економічна безпека як об'єкт правоохоронної охорони. Превентивна функція правоохоронних органів. Аналітична діяльність у сфері економічної безпеки. Виявлення системних економічних ризиків. Запобігання трансформації економічних загроз у кримінальні правопорушення.

ТЕМА 2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА УКРАЇНИ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Поняття нормативно-правової бази економічної безпеки. Нормативно-правова база як сукупність правових норм, що регулюють суспільні відносини у сфері забезпечення економічної безпеки держави.

Конституційні засади економічної безпеки України. Конституція України як основа правового регулювання економічних відносин. Закріплення принципів економічного суверенітету, захисту власності, фінансової стабільності та публічних інтересів держави.

Закони України у сфері фінансової, податкової, митної, інвестиційної та антикорупційної політики. Господарське та банківське законодавство. Законодавство у сфері фінансового моніторингу та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.

Стратегічні документи у сфері економічної безпеки. Стратегія національної безпеки Кримінально-правове забезпечення економічної безпеки. Кримінальне законодавство як інструмент захисту економічних інтересів держави. Економічні злочини як загроза економічній безпеці. Межі застосування кримінально-правових засобів у сфері економічної безпеки.

Адміністративно-правові та фінансово-правові механізми забезпечення економічної безпеки. Державний контроль і нагляд у сфері економіки. Адміністративна відповідальність за порушення

економічного законодавства. Фінансові санкції як інструмент захисту економічних інтересів держави.

Інші документи стратегічного та програмного характеру. Значення стратегічних актів для формування державної політики економічної безпеки. Роль стратегічних документів у діяльності правоохоронних органів.

Міжнародно-правові засади економічної безпеки України. Міжнародні договори у сфері фінансової безпеки, протидії корупції та легалізації доходів. Імплементация міжнародних стандартів у національне законодавство. Вплив міжнародних зобов'язань на правозастосовну практику.

Проблеми нормативно-правового забезпечення економічної безпеки. Фрагментарність правового регулювання. Колізії та прогалини у законодавстві. Дублювання повноважень органів державної влади. Вплив недосконалості законодавства на ефективність правоохоронної діяльності. Застосування норм права при виявленні та документуванні економічних правопорушень. Роль правової визначеності у забезпеченні економічної безпеки держави.

ТЕМА 3. СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЇХ ПОВНОВАЖЕННЯ

Поняття системи суб'єктів забезпечення економічної безпеки. Система суб'єктів як сукупність органів державної влади та інших інституцій, наділених повноваженнями у сфері захисту економічних інтересів держави. Місце суб'єктів забезпечення економічної безпеки у системі національної безпеки України.

Органи державної влади як суб'єкти забезпечення економічної безпеки. Верховна Рада України. Президент України. Кабінет Міністрів України. Формування правових та організаційних засад економічної безпеки.

Реалізація державної політики у сфері економічної безпеки.

Правоохоронні органи у системі забезпечення економічної безпеки. Бюро економічної безпеки України. Національна поліція України. Служба безпеки України у межах визначених повноважень. Роль правоохоронних органів у запобіганні, виявленні та припиненні економічних правопорушень.

Контролюючі та регуляторні органи у сфері економічної безпеки. Органи податкового та митного контролю. Органи фінансового контролю та нагляду. Антимонопольні та інші регуляторні органи. Контроль за дотриманням економічного законодавства.

Органи фінансового моніторингу у системі забезпечення економічної безпеки. Суб'єкти первинного та державного фінансового моніторингу. Виявлення фінансових операцій з підвищеним ризиком. Протидія легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.

Судові органи та прокуратура у системі забезпечення економічної безпеки. Судовий захист економічних інтересів держави. Прокуратура як суб'єкт процесуального керівництва у справах про економічні правопорушення.

Місце органів місцевого самоврядування у забезпеченні економічної безпеки. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері економічних відносин. Взаємодія з державними органами.

Міжвідомча взаємодія суб'єктів забезпечення економічної безпеки. Координація діяльності. Обмін інформацією. Спільні аналітичні та оперативні заходи. Значення міжвідомчої взаємодії для ефективності забезпечення економічної безпеки. Проблеми розмежування повноважень суб'єктів забезпечення економічної безпеки. Дублювання функцій. Конфлікти компетенції. Вплив неузгодженості повноважень на ефективність правоохоронної діяльності.

ТЕМА 4. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Поняття правових засад діяльності правоохоронних органів у сфері економічних правопорушень. Правові засади як сукупність норм права, що визначають завдання, функції, повноваження та межі діяльності правоохоронних органів. Місце правоохоронної діяльності у системі забезпечення економічної безпеки держави.

Бюро економічної безпеки України як спеціалізований правоохоронний орган. Правовий статус Бюро економічної безпеки України. Мета створення БЕБ. Основні завдання БЕБ у сфері протидії економічним правопорушенням. Аналітична спрямованість діяльності БЕБ.

Повноваження Бюро економічної безпеки України. Виявлення та аналіз ризиків у сфері економіки. Збір, обробка та аналіз інформації про фінансові та господарські операції. Запобігання, виявлення та припинення кримінальних правопорушень у сфері економіки. Участь у формуванні аналітичних висновків для прийняття управлінських рішень.

Правові засади аналітичної діяльності БЕБ. Аналітичні продукти як інструмент превентивного впливу. Використання ризик-орієнтованого підходу. Відмежування аналітичної діяльності від оперативно-розшукових і слідчих функцій.

Інші правоохоронні органи у сфері протидії економічним правопорушенням. Національна поліція України. Служба безпеки України у межах визначених законом повноважень. Органи досудового розслідування у справах про економічні злочини. Роль кожного органу у системі захисту економічних інтересів держави.

Процесуальні засади діяльності правоохоронних органів у справах про економічні правопорушення. Досудове розслідування. Процесуальне керівництво прокуратури. Судовий контроль за дотриманням прав і свобод учасників кримінального провадження.

Взаємодія БЕБ з іншими правоохоронними та контролюючими органами. Обмін інформацією. Координація дій. Участь у спільних заходах. Значення міжвідомчої взаємодії для ефективності протидії економічним правопорушенням. Межі втручання правоохоронних органів у господарську діяльність. Забезпечення балансу між економічною свободою та захистом публічних інтересів. Недопущення надмірного тиску на бізнес. Дотримання принципу законності у правоохоронній діяльності. Дублювання повноважень. Колізії законодавства. Недостатня координація між органами. Вплив правових недоліків на ефективність забезпечення економічної безпеки.

ТЕМА 5. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Поняття державної політики економічної безпеки. Державна політика як система цілей, принципів, напрямів і заходів, спрямованих на захист економічних інтересів держави. Місце державної політики економічної безпеки у системі національної безпеки України.

Мета державної політики економічної безпеки. Забезпечення стабільного функціонування національної економіки. Захист публічних фінансових інтересів. Запобігання внутрішнім і зовнішнім економічним загрозам. Підтримання економічного суверенітету держави.

Принципи державної політики економічної безпеки. Законність. Системність. Превентивність. Пріоритет

національних інтересів. Баланс публічних і приватних інтересів. Ризик-орієнтований підхід.

Напрями державної політики економічної безпеки. Фінансова політика. Податкова політика. Інвестиційна політика. Антикорупційна політика. Політика у сфері протидії тіньовій економіці. Політика у сфері захисту стратегічних галузей економіки. Інструменти реалізації державної політики економічної безпеки. Нормативно-правове регулювання. Державний контроль і нагляд. Фінансовий моніторинг. Аналітична діяльність. Правоохоронні заходи превентивного та процесуального характеру.

Суб'єкти реалізації державної політики економічної безпеки. Органи державної влади. Правоохоронні органи. Контролюючі та регуляторні органи. Місце органів місцевого самоврядування у реалізації державної політики. Роль правоохоронних органів у державній політиці економічної безпеки. Виявлення економічних загроз. Аналіз економічних ризиків. Запобігання економічним правопорушенням. Реагування на порушення економічного законодавства. Міжвідомча координація у реалізації державної політики економічної безпеки. Узгодженість дій суб'єктів забезпечення економічної безпеки. Обмін інформацією. Спільне планування заходів.

Вплив політичних та економічних факторів. Значення державної політики економічної безпеки для правоохоронної діяльності. Орієнтація правоохоронних органів на превентивну модель діяльності. Використання аналітичних інструментів. Забезпечення системного підходу до захисту економічних інтересів держави.

ТЕМА 6. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Поняття фінансової та податкової безпеки держави. Фінансова безпека як складова економічної безпеки. Податкова безпека як елемент фінансової безпеки. Місце фінансової та податкової безпеки у системі національної безпеки України.

Фінансова система держави як об'єкт правового захисту. Державні фінанси. Бюджетна система. Банківський сектор. Фінансові ринки. Стабільність фінансової системи як умова економічної безпеки.

Податкова система держави як об'єкт правового регулювання. Податкові правовідносини. Податкові обов'язки платників податків. Податкові повноваження держави. Баланс фіскальних інтересів держави та прав платників податків.

Загрози фінансовій та податковій безпеці держави. Ухилення від оподаткування. Фінансові зловживання. Бюджетні правопорушення. Незаконні фінансові операції. Тіньові фінансові схеми. Латентний характер фінансових правопорушень.

Нормативно-правове регулювання фінансової та податкової безпеки. Бюджетне законодавство. Банківське законодавство. Законодавство у сфері фінансового контролю та нагляду. Роль фінансового права у забезпеченні фінансової стабільності. Податковий кодекс України. Податковий контроль. Податкові перевірки. Податкові санкції. Адміністративна та фінансова відповідальність за порушення податкового законодавства.

Кримінально-правовий захист фінансової та податкової безпеки. Економічні злочини у фінансовій сфері. Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків. Межі застосування кримінально-правових засобів.

Фінансовий моніторинг у системі забезпечення фінансової безпеки. Запобігання легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Виявлення підозрілих

фінансових операцій. Роль фінансового моніторингу у протидії фінансовим загрозам.

Роль правоохоронних органів у забезпеченні фінансової та податкової безпеки. Виявлення фінансових ризиків. Запобігання фінансовим правопорушенням. Документування порушень фінансового та податкового законодавства. Значення фінансової та податкової безпеки для правоохоронної діяльності.

ТЕМА 7. АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

Поняття корупції та антикорупційного законодавства. Корупція як соціально-правове явище. Корупція як загроза економічній безпеці держави. Антикорупційне законодавство як система правових норм, спрямованих на запобігання та протидію корупції. Місце антикорупційного законодавства у системі економічної безпеки. Вплив корупції на фінансову стабільність, інвестиційний клімат та функціонування публічних інститутів. Значення антикорупційних механізмів для захисту економічних інтересів держави.

Основні принципи антикорупційного законодавства. Законність. Прозорість. Невідворотність відповідальності. Запобігання конфлікту інтересів. Превентивний характер антикорупційних заходів.

Суб'єкти антикорупційного законодавства. Особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Посадові та службові особи юридичних осіб публічного права. Інші суб'єкти, на яких поширюється дія антикорупційного законодавства.

Антикорупційні обмеження та заборони. Обмеження щодо використання службового становища. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Обмеження щодо одержання подарунків. Фінансовий контроль та декларування.

Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Поняття конфлікту інтересів. Потенційний та реальний конфлікт інтересів. Обов'язки суб'єктів щодо повідомлення про конфлікт інтересів. Заходи врегулювання конфлікту інтересів.

Відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення. Адміністративна відповідальність. Кримінальна відповідальність. Дисциплінарна відповідальність. Цивільно-правові наслідки корупційних правопорушень.

Антикорупційні органи у системі забезпечення економічної безпеки. Повноваження спеціалізованих антикорупційних органів. Взаємодія антикорупційних органів з правоохоронними та контролюючими органами. Роль правоохоронних органів у реалізації антикорупційного законодавства. Виявлення корупційних ризиків. Документування корупційних правопорушень. Превентивна діяльність у сфері запобігання корупції.

Міжнародні стандарти у сфері протидії корупції. Міжнародні договори та рекомендації. Імплементация міжнародних антикорупційних стандартів у національне законодавство. Формування доброчесної публічної служби.

ТЕМА 8. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ ТА ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

Поняття тіньової економіки. Тіньова економіка як сукупність економічних відносин, що здійснюються поза межами державного регулювання або з порушенням вимог законодавства. Види тіньової економічної діяльності. Вплив тіньової економіки на фінансову та економічну безпеку держави. Загрози тіньової економіки та легалізації доходів для

економічної безпеки держави. Порушення стабільності фінансової системи. Зменшення бюджетних надходжень. Деформація конкурентного середовища. Підрив довіри до економічних інститутів.

Поняття легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Легалізація доходів як економічне та правове явище. Мета легалізації доходів. Зв'язок легалізації доходів із тіньовою економікою та організованою злочинністю.

Нормативно-правове регулювання протидії тіньовій економіці та легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Законодавство у сфері фінансового контролю. Податкове та митне законодавство. Антикорупційне законодавство. Роль державного регулювання у детінізації економіки. Вимоги щодо ідентифікації та верифікації клієнтів. Обов'язок повідомлення про підозрілі фінансові операції. Система фінансового моніторингу. Суб'єкти первинного фінансового моніторингу. Суб'єкти державного фінансового моніторингу. Кримінально-правова протидія легалізації доходів.

Кримінальна відповідальність за легалізацію доходів, одержаних злочинним шляхом. Відмежування легалізації доходів від суміжних складів злочинів. Проблеми доказування у справах про легалізацію доходів.

Міжнародні стандарти у сфері протидії легалізації доходів. Міжнародні організації та ініціативи. Імплементация міжнародних стандартів у національне законодавство. Міжнародна співпраця у сфері фінансового моніторингу.

ТЕМА 9. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ТА ЗАПОБІГАННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РИЗИКАМ

Поняття державних закупівель. Державні закупівлі як форма використання публічних фінансів. Місце державних закупівель у системі фінансової та економічної безпеки держави. Значення державних закупівель для реалізації державної економічної політики. Економічні ризики у сфері державних закупівель. Корупційні ризики. Антиконтурентні узгоджені дії. Маніпулювання умовами закупівель. Завищення вартості товарів, робіт і послуг. Нецільове та неефективне використання бюджетних коштів. Запобігання економічним ризикам у сфері державних закупівель. Превентивні правові механізми.

Нормативно-правове регулювання державних закупівель. Законодавство України у сфері публічних закупівель. Підзаконні нормативно-правові акти. Принципи здійснення державних закупівель. Прозорість, добросовісна конкуренція, недискримінація учасників.

Процедури державних закупівель. Види процедур закупівель. Умови застосування процедур. Етапи здійснення закупівель. Роль електронних систем закупівель у забезпеченні прозорості.

Суб'єкти правовідносин у сфері державних закупівель. Замовники. Учасники процедур закупівель. Органи державного контролю та нагляду. Повноваження суб'єктів у сфері публічних закупівель.

Контроль і нагляд у сфері державних закупівель. Державний фінансовий контроль. Моніторинг закупівель. Повноваження контролюючих органів. Заходи реагування на виявлені порушення.

Правова відповідальність за порушення законодавства у сфері державних закупівель. Адміністративна відповідальність. Кримінальна відповідальність. Цивільно-правові наслідки порушень у сфері закупівель.

Роль правоохоронних органів у забезпеченні законності у сфері державних закупівель. Виявлення економічних ризиків. Документування корупційних і економічних правопорушень. Взаємодія з контролюючими та регуляторними органами.

ТЕМА 10. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Поняття інвестицій та інвестиційної безпеки. Інвестиції як економічна категорія. Інвестиційна безпека як складова економічної безпеки держави. Місце інвестиційної безпеки у системі національної безпеки України. Інвестиційна діяльність як об'єкт правового регулювання. Види інвестицій. Форми інвестиційної діяльності. Суб'єкти інвестиційних правовідносин. Економічні інтереси держави та інвесторів.

Нормативно-правове регулювання інвестиційної діяльності. Законодавство України у сфері інвестицій. Господарське та цивільне законодавство. Підзаконні нормативно-правові акти у сфері інвестиційної діяльності.

Правові гарантії захисту інвестицій. Гарантії захисту прав власності. Гарантії стабільності умов інвестиційної діяльності. Захист від незаконного втручання органів державної влади. Судовий захист прав інвесторів. Порядок розгляду інвестиційних спорів. Компетенція судових органів. Захист прав інвесторів у національних судах.

Міжнародно-правові механізми захисту інвестицій. Міжнародні договори про захист інвестицій. Міжнародний інвестиційний арбітраж. Вплив міжнародних механізмів на інвестиційну безпеку держави.

Роль правоохоронних органів у забезпеченні інвестиційної безпеки. Запобігання рейдерству.

Протидія незаконному втручанню у господарську діяльність. Документування економічних правопорушень у сфері інвестицій. Захист економічного суверенітету держави. Формування сприятливого інвестиційного середовища.

ТЕМА 11. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ, РЕСУРСНОЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРНОЇ БЕЗПЕКИ

Поняття енергетичної, ресурсної та інфраструктурної безпеки. Енергетична безпека як складова економічної безпеки держави. Ресурсна безпека як елемент національної безпеки. Інфраструктурна безпека як умова стабільного функціонування економіки та держави.

Енергетичний сектор як об'єкт правового захисту. Паливно-енергетичний комплекс. Виробництво, транспортування та постачання енергоресурсів. Енергетичні ресурси як стратегічний об'єкт державного регулювання.

Ресурсна безпека держави. Природні ресурси як економічна основа розвитку держави. Надра, водні, земельні та інші природні ресурси. Раціональне використання та охорона ресурсів. Запобігання незаконному видобутку та використанню ресурсів.

Інфраструктурна безпека держави. Поняття критичної інфраструктури. Об'єкти енергетичної, транспортної, фінансової та інформаційної інфраструктури. Значення критичної інфраструктури для економічної стабільності та безпеки держави.

Загрози енергетичній, ресурсній та інфраструктурній безпеці. Незаконне втручання у функціонування об'єктів інфраструктури. Корупційні ризики. Зловживання у сфері управління стратегічними об'єктами. Диверсії, саботаж, незаконне привласнення ресурсів.

Нормативно-правове регулювання енергетичної, ресурсної та інфраструктурної безпеки. Законодавство України у сфері енергетики. Державне регулювання енергетичних ринків. Ліцензування та контроль у сфері енергетики. Законодавство у сфері використання та охорони природних ресурсів. Правові механізми контролю за користуванням надрами та іншими ресурсами. Відповідальність за порушення ресурсного законодавства. Законодавство у сфері захисту критичної інфраструктури. Організаційно-правові заходи із забезпечення безпеки стратегічних об'єктів. Обмеження доступу та режимні заходи.

Роль державних органів у забезпеченні енергетичної, ресурсної та інфраструктурної безпеки. Органи державної влади. Регуляторні та контролюючі органи. Повноваження у сфері захисту стратегічних об'єктів. Роль правоохоронних органів у забезпеченні енергетичної, ресурсної та інфраструктурної безпеки. Виявлення правопорушень у сфері енергетики та ресурсів. Запобігання незаконному втручання у діяльність стратегічних об'єктів. Документування економічних та пов'язаних правопорушень.

Міжнародний аспект енергетичної та інфраструктурної безпеки. Міжнародні зобов'язання України. Міжнародне співробітництво у сфері енергетичної безпеки. Вплив міжнародних стандартів на національне законодавство.

ТЕМА 12. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ КОНТРОЛЮ ЗА ТОВАРООБІГОМ І МИТНОЮ СФЕРОЮ

Поняття товарообігу та митної сфери. Товарообіг як система внутрішніх і зовнішніх економічних відносин, пов'язаних з обігом товарів. Митна сфера як елемент державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Місце контролю за товарообігом і митною сферою у системі економічної безпеки держави.

Економічні інтереси держави у сфері товарообігу та митних відносин. Забезпечення надходжень до державного бюджету. Захист внутрішнього ринку. Забезпечення економічного суверенітету. Протидія незаконному переміщенню товарів.

Загрози у сфері товарообігу та митної діяльності. Контрабанда. Митні правопорушення. Ухилення від сплати митних платежів. Незаконний обіг товарів. Використання тіньових схем у зовнішньоекономічній діяльності.

Нормативно-правове регулювання контролю за товарообігом. Господарське законодавство. Податкове законодавство. Законодавство у сфері державного контролю за обігом окремих видів товарів. Митне законодавство України. Митний кодекс України. Підзаконні нормативно-правові акти у сфері митної справи. Принципи митного регулювання.

Митний контроль та митне оформлення. Форми митного контролю. Митні процедури. Перевірка дотримання митного законодавства. Використання ризик-орієнтованого підходу у митній діяльності. Контроль за дотриманням заборон і обмежень у сфері товарообігу. Ліцензування та квотування. Нетарифні заходи регулювання. Контроль за обігом підакцизних товарів. Роль правоохоронних органів у контролі за товарообігом і митною сферою.

Відповідальність за правопорушення у сфері товарообігу та митної діяльності. Адміністративна відповідальність. Кримінальна відповідальність. Фінансові санкції. Конфіскація предметів правопорушення.

Виявлення митних правопорушень. Протидія контрабанді. Документування економічних злочинів у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Взаємодія з митними та контролюючими органами.

Міжнародний аспект митного контролю. Міжнародні договори у сфері митної справи. Міжнародна митна співпраця. Обмін інформацією між митними та правоохоронними органами.

ТЕМА 13. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ФІНАНСОВИХ ЦИФРОВИХ СИСТЕМ

Поняття кібербезпеки та фінансових цифрових систем. Кібербезпека як складова національної та економічної безпеки держави. Фінансові цифрові системи як об'єкт правового захисту. Цифровізація фінансових відносин та її вплив на економічну безпеку.

Нормативно-правове регулювання кібербезпеки в Україні. Законодавство у сфері кібербезпеки. Законодавство у сфері захисту інформації. Регулювання використання інформаційно-комунікаційних систем. Місце кібербезпеки у системі національної безпеки. Правове регулювання захисту фінансових цифрових систем. Вимоги до захисту інформації у фінансових установах. Обов'язки суб'єктів фінансового сектору щодо забезпечення кібербезпеки.

Фінансові цифрові системи. Банківські інформаційні системи. Платіжні системи. Системи електронних грошей. Інформаційні ресурси фінансових установ. Значення безперервності та надійності функціонування фінансових цифрових систем.

Загрози кібербезпеці у фінансовій сфері. Несанкціонований доступ до інформаційних систем. Кіберзлочини у фінансовій сфері. Шахрайство з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Маніпулювання даними та порушення цілісності інформації. Правові механізми запобігання кіберзагрозам. Кіберзахист. Кібероборона. Управління кіберризиками. Інформаційна безпека. Превентивні

заходи у сфері кібербезпеки. Протидія цифровим формам економічних правопорушень.

Суб'єкти забезпечення кібербезпеки у фінансовій сфері. Органи державної влади. Регуляторні органи. Фінансові установи. Інші суб'єкти, відповідальні за функціонування цифрових фінансових систем. Відповідальність за правопорушення у сфері кібербезпеки. Адміністративна відповідальність. Кримінальна відповідальність за кіберзлочини. Особливості кваліфікації правопорушень у фінансовій цифровій сфері. Роль правоохоронних органів у забезпеченні кібербезпеки та захисту фінансових цифрових систем. Розслідування правопорушень у цифровому середовищі. Використання спеціальних знань та технічних засобів. Складність доказування кіберзлочинів.

Міжвідомча та міжнародна співпраця у сфері кібербезпеки. Обмін інформацією. Спільні заходи з протидії кіберзагрозам. Міжнародні стандарти та рекомендації у сфері кібербезпеки. Транскордонний характер кіберзагроз.

ТЕМА 14. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Поняття інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як результат творчої діяльності. Інтелектуальна власність як об'єкт цивільних і господарських правовідносин. Місце інтелектуальної власності у системі економічної безпеки держави. Інтелектуальна власність як економічний ресурс. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності. Вплив інтелектуальної власності на інноваційний розвиток та конкурентоспроможність економіки. Захист інтелектуальної власності як чинник інвестиційної безпеки.

Нормативно-правове регулювання захисту інтелектуальної власності в Україні. Цивільне та господарське законодавство. Спеціальні закони у сфері інтелектуальної власності. Підзаконні нормативно-правові акти. Система правової охорони інтелектуальної власності.

Об'єкти права інтелектуальної власності. Авторське право і суміжні права. Промислова власність. Торговельні марки, патенти, промислові зразки, комерційні найменування. Особливості правової охорони окремих об'єктів.

Суб'єкти права інтелектуальної власності. Автори та правовласники. Юридичні особи як суб'єкти права інтелектуальної власності. Держава як суб'єкт правової охорони інтелектуальної власності.

Загрози інтелектуальній власності. Незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності. Контрафактна продукція. Піратство. Порушення прав інтелектуальної власності у цифровому середовищі. Вплив таких порушень на економічну безпеку держави.

Роль правоохоронних органів у захисті інтелектуальної власності. Виявлення правопорушень у сфері інтелектуальної власності. Протидія обігу контрафактної продукції. Документування економічних злочинів, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності. Захист інтелектуальної власності у цифровому середовищі. Використання інформаційно-комунікаційних технологій. Особливості доказування порушень у мережі Інтернет. Проблеми правозастосування у цифровому просторі.

Міжнародно-правовий захист інтелектуальної власності. Міжнародні договори у сфері інтелектуальної власності. Міжнародне співробітництво у боротьбі з порушеннями прав інтелектуальної власності. Імплементация міжнародних стандартів у національне законодавство.

ТЕМА 15. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ

Поняття корпоративної безпеки. Корпоративна безпека як складова економічної безпеки держави. Корпоративна безпека як стан захищеності юридичної особи від внутрішніх і зовнішніх загроз. Місце корпоративної безпеки у системі господарських та економічних відносин.

Нормативно-правове регулювання корпоративної безпеки. Цивільне та господарське законодавство. Законодавство про юридичних осіб та корпоративне управління. Антикорупційне законодавство у сфері корпоративних відносин.

Корпоративні відносини як об'єкт правового регулювання. Корпоративні права та обов'язки. Органи управління юридичної особи. Вплив ефективного корпоративного управління на економічну безпеку.

Загрози корпоративній безпеці. Зловживання посадових осіб. Конфлікт інтересів. Корпоративні конфлікти. Незаконне виведення активів. Рейдерство. Маніпулювання управлінськими рішеннями. Посадові особи юридичних осіб. Поняття посадової особи. Повноваження та обов'язки посадових осіб. Фидуціарні обов'язки. Обов'язок діяти в інтересах юридичної особи. Види відповідальності посадових осіб. Цивільно-правова відповідальність. Господарсько-правова відповідальність. Адміністративна відповідальність. Кримінальна відповідальність за економічні правопорушення.

Кримінально-правові ризики у сфері корпоративної діяльності. Злочини у сфері службової діяльності. Злочини у сфері господарської діяльності. Відмежування господарських правопорушень від

кримінальних діянь. Правові механізми запобігання порушенням корпоративної безпеки.

Роль правоохоронних органів у забезпеченні корпоративної безпеки. Виявлення корпоративних правопорушень. Протидія рейдерству. Документування зловживань посадових осіб. Захист прав та законних інтересів суб'єктів господарювання. Взаємодія правоохоронних органів з контролюючими та регуляторними органами.

ТЕМА 16. РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ПРАВООХОРОННИХ МЕРЕЖ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Поняття міжнародних правоохоронних мереж. Міжнародні правоохоронні мережі як форми інституційної взаємодії держав у сфері протидії транснаціональним загрозам. Місце міжнародних правоохоронних мереж у системі забезпечення міжнародної та економічної безпеки. Необхідність міжнародної правоохоронної співпраці у сфері економічної безпеки. Обмеженість національної юрисдикції. Використання іноземних фінансових та корпоративних структур. Значення міжнародної координації для ефективного протидії економічним загрозам.

Транснаціональний характер загроз економічній безпеці. Транскордонні економічні злочини. Фінансові злочини міжнародного характеру. Легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом. Корупція та ухилення від оподаткування у міжнародних економічних відносинах.

Основні міжнародні правоохоронні мережі та організації. Міжнародні поліцейські та аналітичні мережі. Мережі фінансової розвідки. Міжнародні платформи обміну правоохоронною інформацією. Їх роль у протидії економічним злочинам.

Міжнародні мережі у сфері фінансової безпеки. Співпраця фінансових розвідок. Обмін інформацією про підозрілі фінансові операції. Запобігання легалізації доходів та фінансуванню злочинної діяльності. Значення міжнародних фінансових мереж для економічної безпеки.

Правові засади участі України у міжнародних правоохоронних мережах. Міжнародні договори та зобов'язання України. Імплементация міжнародних стандартів у національне законодавство. Взаємодія міжнародного та національного права.

Форми міжнародної правоохоронної взаємодії. Обмін інформацією. Спільні розслідування. Міжнародна правова допомога. Виконання запитів іноземних компетентних органів. Участь у міжнародному обміні інформацією. Використання міжнародних аналітичних ресурсів. Взаємодія з іноземними правоохоронними та фінансовими органами. Міжнародна співпраця у сфері протидії економічним злочинам. Протидія транснаціональній організованій злочинності. Проблеми міжнародної правоохоронної співпраці. Інтеграція України у міжнародний безпековий простір.

ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1: ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

План практичного заняття:

- 1. Поняття та сутність економічної безпеки держави**
- 2. Мета, завдання та функції економічної безпеки**
- 3. Принципи забезпечення економічної безпеки**
- 4. Загрози економічній безпеці держави**
- 5. Структура економічної безпеки держави**
- 6. Механізми забезпечення економічної безпеки держави**

Контрольні питання:

1. Що таке економічна безпека держави та як вона трактується в наукових і нормативно-правових джерелах?
2. Яке місце економічної безпеки в системі національної безпеки держави?
3. У чому полягає сутність економічної безпеки держави?
4. Які основні цілі та завдання економічної безпеки держави?
5. Які національні інтереси держави забезпечуються через систему економічної безпеки?
6. Які внутрішні та зовнішні загрози економічній безпеці держави?
7. Які основні фактори впливають на рівень економічної безпеки держави?

8. Які принципи забезпечення економічної безпеки держави?
9. Що розуміють під структурою економічної безпеки держави?
10. Які основні складові економічної безпеки держави (фінансова, виробнича, енергетична, інвестиційна тощо)?
11. У чому полягає фінансова безпека як складова економічної безпеки держави?
12. Яке значення має інвестиційна та інноваційна безпека для економічної стабільності держави?
13. Яку роль відіграє енергетична безпека в забезпеченні економічної безпеки держави?
14. Що таке зовнішньоекономічна безпека та які загрози для неї є найбільш актуальними?
15. Які показники та критерії використовуються для оцінювання рівня економічної безпеки держави?
16. Які державні органи та інституції відповідають за забезпечення економічної безпеки?
17. Які механізми та інструменти державної політики використовуються для забезпечення економічної безпеки?
18. Яке значення має правове регулювання у сфері економічної безпеки держави?
19. Яким чином глобалізація впливає на економічну безпеку держави?
20. Які сучасні виклики та тенденції у сфері забезпечення економічної безпеки держави?

Ситуація 1.

Правоохоронні органи виявили схему ухилення від сплати податків великим підприємством через використання фіктивних фірм та «тіньових» фінансових операцій. У результаті державний бюджет недоотримав значні кошти, що негативно вплинуло на фінансову стабільність регіону.

Які складові економічної безпеки держави порушені в даній ситуації? Яку роль відіграють правоохоронні органи у виявленні та припиненні таких правопорушень? Які заходи реагування мають бути застосовані для відновлення економічної безпеки?

Ситуація 2.

На митному кордоні правоохоронні органи спільно з митною службою виявили канал контрабандного ввезення товарів, що призвело до значних втрат бюджету та створення нерівних умов для вітчизняних виробників.

Як контрабанда впливає на економічну та зовнішньоекономічну безпеку держави? Які правоохоронні органи залучаються до протидії таким загрозам? Які профілактичні заходи можуть зменшити ризик подібних правопорушень?

Ситуація 3.

Правоохоронні органи отримали інформацію про зловживання посадових осіб під час проведення державних закупівель, що призвело до завищення вартості контрактів і неефективного використання бюджетних коштів.

Які загрози економічній безпеці виникають унаслідок корупційних правопорушень? Які повноваження правоохоронних органів у сфері запобігання та протидії корупції? Які механізми контролю можуть бути посилені для захисту економічних інтересів держави?

Ситуація 4.

Підрозділи правоохоронних органів виявили схему легалізації (відмивання) доходів, отриманих злочинним шляхом, через фінансові установи. Такі дії створюють загрозу фінансовій стабільності держави та її міжнародній репутації.

Яким чином відмивання коштів впливає на фінансову безпеку держави? Яка роль правоохоронних органів у протидії легалізації доходів? Які міжнародні механізми співпраці застосовуються в цій сфері?

Ситуація 5.

Правоохоронні органи зафіксували зростання кількості кіберзлочинів, спрямованих на банківські установи та державні фінансові системи, що призвело до втрати коштів і порушення стабільності фінансового сектору.

Які нові загрози економічній безпеці держави виникають у цифровому середовищі? Яку роль відіграють правоохоронні органи у протидії кіберзлочинності? Які заходи необхідно вжити для підвищення рівня економічної та інформаційної безпеки?

ТЕМА 2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА УКРАЇНИ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

План практичного заняття:

- 1. Поняття та значення нормативно-правового забезпечення економічної безпеки держави**
- 2. Конституційні засади забезпечення економічної безпеки України**
- 3. Закони України у сфері економічної безпеки**
- 4. Підзаконні нормативно-правові акти у сфері економічної безпеки**
- 5. Повноваження правоохоронних органів у забезпеченні економічної безпеки**
- 6. Міжнародно-правові акти та їх вплив на економічну безпеку України**

Контрольні питання:

1. Що розуміють під нормативно-правовою базою економічної безпеки держави?
2. Яке значення має Конституція України для забезпечення економічної безпеки?
3. Які положення Закону України «Про національну безпеку України» стосуються економічної безпеки?
4. Які основні закони України регулюють фінансову та бюджетну безпеку?
5. Яку роль відіграє податкове законодавство у забезпеченні економічної безпеки держави?
6. Яке значення має антикорупційне законодавство для захисту економічних інтересів держави?
7. Які підзаконні нормативно-правові акти застосовуються у сфері економічної безпеки?

8. Які повноваження правоохоронних органів у сфері економічної безпеки?

9. Яка роль Бюро економічної безпеки України в системі правоохоронних органів?

10. Як здійснюється міжвідомча взаємодія у сфері забезпечення економічної безпеки?

11. Яке значення мають міжнародні договори та конвенції для економічної безпеки України?

12. Які проблеми існують у правовому забезпеченні економічної безпеки України на сучасному етапі?

Ситуація 1.

В одному з регіонів України виявлено системне невиконання положень державної стратегії економічної безпеки, затвердженої указом Президента України. Органи місцевої влади ігнорували вимоги щодо контролю за фінансовою дисципліною комунальних підприємств, що призвело до зростання заборгованості, зниження надходжень до бюджету та соціальної напруги. Незважаючи на наявність нормативно-правових актів, відповідальні посадові особи не вживали необхідних заходів.

Які нормативно-правові акти регулюють стратегічне забезпечення економічної безпеки України? Яка юридична відповідальність посадових осіб за невиконання стратегічних документів? Яку роль у цій ситуації мають відігравати правоохоронні органи та органи державного контролю?

Ситуація 2.

Під час розслідування економічного правопорушення правоохоронні органи зіткнулися з колізією між нормами бюджетного, господарського та кримінального законодавства. Одна й та сама дія посадової особи могла кваліфікуватися як дисциплінарне порушення, адміністративне правопорушення або кримінальний злочин. Відсутність чіткого механізму правозастосування ускладнила притягнення винних до відповідальності.

Як нормативно-правова база має забезпечувати однозначність правозастосування? Яка роль судової практики та роз'яснень у подоланні правових колізій? Які дії мають вживати правоохоронні органи в умовах законодавчої невизначеності?

Ситуація 3.

Правоохоронні органи виявили спроби отримання доступу до внутрішніх документів державного органу, які містили інформацію про економічне планування, бюджетні прогнози та індикатори економічної безпеки. Частина цієї інформації не була належним чином класифікована, що створило правову невизначеність щодо режиму її захисту.

Які нормативно-правові акти регулюють захист службової та економічної інформації? Яка відповідальність передбачена за незаконне втручання в інформаційні ресурси держави? Яку роль відіграють правоохоронні органи у забезпеченні інформаційної складової економічної безпеки?

Ситуація 4.

У ході перевірки діяльності підприємства критичної інфраструктури було виявлено порушення вимог законодавства щодо управління ризиками та захисту економічних інтересів держави. Підприємство формально виконувало вимоги нормативно-правових актів, однак фактичні механізми захисту були відсутні або неефективні.

Які нормативно-правові акти регулюють захист об'єктів критичної інфраструктури? Яка відповідальність передбачена за неналежне виконання вимог економічної безпеки? Які повноваження мають правоохоронні органи щодо контролю та реагування у цій сфері?

Ситуація 5.

Україна взяла на себе міжнародні зобов'язання у сфері фінансової прозорості та економічної безпеки. Водночас окремі положення національного законодавства не були своєчасно приведені у відповідність до міжнародних стандартів, що створило ризики санкцій і втрати довіри міжнародних партнерів.

Яке значення міжнародно-правових актів у системі економічної безпеки України? Яка роль державних і правоохоронних органів у виконанні міжнародних зобов'язань? Як правова гармонізація впливає на економічну стабільність та безпеку держави?

ТЕМА 3. СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЇХ ПОВНОВАЖЕННЯ

План практичного заняття:

1. Поняття та значення системи суб'єктів забезпечення економічної безпеки

2. Класифікація суб'єктів забезпечення економічної безпеки

3. Органи державної влади як суб'єкти забезпечення економічної безпеки. Центральні органи виконавчої влади у системі економічної безпеки

4. Судові та правоохоронні інститути у забезпеченні економічної безпеки. Правоохоронні органи як ключові суб'єкти забезпечення економічної безпеки

5. Недержавні суб'єкти забезпечення економічної безпеки

6. Міжвідомча взаємодія суб'єктів забезпечення економічної безпеки

Контрольні питання:

1. Що розуміють під системою суб'єктів забезпечення економічної безпеки держави?

2. Які основні критерії класифікації суб'єктів економічної безпеки?

3. Яку роль відіграє Верховна Рада України у забезпеченні економічної безпеки?

4. Які повноваження має Президент України та РНБО у цій сфері?

5. Яке значення має Кабінет Міністрів України у реалізації політики економічної безпеки?

6. Які функції виконують центральні органи виконавчої влади у сфері економічної безпеки?

7. Чому правоохоронні органи є ключовими суб'єктами забезпечення економічної безпеки?

8. Які повноваження має Бюро економічної безпеки України?

9. Яку роль відіграють Національна поліція та Служба безпеки України у захисті економічних інтересів держави?

10. Які завдання покладені на НАБУ у системі економічної безпеки?

11. Яка роль прокуратури та судів у забезпеченні економічної безпеки?

12. Чи можуть недержавні суб'єкти бути учасниками системи економічної безпеки?

13. У чому полягає значення міжвідомчої взаємодії суб'єктів економічної безпеки?

14. Які проблеми існують у розмежуванні повноважень між суб'єктами економічної безпеки?

15. Які напрями вдосконалення системи суб'єктів забезпечення економічної безпеки є актуальними для України?

Ситуація 1.

У ході перевірки діяльності великої корпорації було виявлено ознаки порушення економічної безпеки держави, пов'язані з маніпуляціями на стратегічному ринку. Одночасно інформацію про можливі правопорушення отримали Бюро економічної безпеки України, Служба безпеки України та підрозділ Національної поліції. Кожен орган розпочав процесуальні та оперативні дії, обґрунтовуючи це власними повноваженнями. Відсутність чіткого узгодження призвела до дублювання перевірок,

порушення строків і скарг з боку суб'єкта господарювання.

Визначте правові повноваження кожного з органів у сфері економічної безпеки та проаналізуйте, який орган має бути провідним у цій ситуації. Який правовий механізм координації дій суб'єктів забезпечення економічної безпеки?

Ситуація 2.

Кабінет Міністрів України ухвалив рішення про реалізацію державної програми у сфері економічної безпеки. Водночас кілька центральних органів виконавчої влади по-різному тлумачили свої повноваження щодо виконання цієї програми, що призвело до її фактичного блокування. Частина функцій залишилася невиконаною, а контрольні заходи не були реалізовані.

Охарактеризуйте повноваження Кабінету Міністрів України у сфері економічної безпеки. Визначте функції ЦОВВ у реалізації державної політики економічної безпеки. Оцініть правові наслідки неналежного виконання повноважень органами виконавчої влади.

Ситуація 3.

Рада національної безпеки і оборони України ініціювала застосування спеціальних економічних заходів до суб'єктів, діяльність яких створювала загрозу економічній безпеці держави. Частина суб'єктів господарювання оскаржила відповідні рішення, вказуючи на перевищення повноважень та порушення принципів верховенства права.

Проаналізуйте правовий статус РНБО та Президента України у сфері економічної безпеки. Визначте межі застосування спеціальних економічних заходів. Оцініть баланс між захистом економічної безпеки та правами суб'єктів господарювання.

Ситуація 4.

Суд розглядав справу щодо оскарження рішень контролюючого органу, прийнятих з мотивів захисту економічної безпеки держави. У процесі розгляду виникла необхідність Оцініть, чи не було перевищено повноваження органом виконавчої влади, та чи є обмеження діяльності підприємства пропорційним заявленій загрозі.

Визначте місце суду у системі суб'єктів забезпечення економічної безпеки. Проаналізуйте, як суд контролює законність дій інших суб'єктів. Оцініть значення судової практики для формування єдиних підходів у сфері економічної безпеки.

Ситуація 5.

Під час реалізації комплексних заходів із захисту економічних інтересів держави було залучено кілька суб'єктів: правоохоронні органи, контролюючі служби та органи виконавчої влади. Через відсутність чітких процедур обміну інформацією та координації дій заходи виявилися малоефективними, а частина загроз залишилася неусуненою.

Визначте правові основи міжвідомчої взаємодії у сфері економічної безпеки. Проаналізуйте проблеми координації суб'єктів економічної безпеки.

ТЕМА 4. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

План практичного заняття:

- 1. Поняття, ознаки та місце економічних правопорушень у системі загроз національній безпеці**
- 2. Правові засади діяльності Бюро економічної безпеки України**
- 3. Повноваження БЕБ України у сфері протидії економічним правопорушенням**
- 4. Правоохоронні органи у сфері протидії економічним правопорушенням**
 - 4.1. Повноваження Національної поліції України
 - 4.2. Роль Служби безпеки України
 - 4.3. Компетенція НАБУ та прокуратури (САП)
- 5. Правові гарантії у сфері протидії економічним правопорушенням**
 - 5.1. Роль суду у забезпеченні законності діяльності правоохоронних органів
 - 5.2. Захист прав суб'єктів господарювання

Контрольні питання

1. Що розуміють під економічними правопорушеннями та які їх основні ознаки?
2. Яке місце економічних правопорушень у системі загроз економічній безпеці держави?
3. Які нормативно-правові акти регулюють діяльність Бюро економічної безпеки України?
4. Який правовий статус БЕБ України у системі правоохоронних органів?

5. Які основні завдання та функції покладені на БЕБ України?

6. Які принципи діяльності БЕБ України закріплені законодавством?

7. Які повноваження БЕБ у сфері протидії економічним правопорушенням?

8. Які правові обмеження та гарантії діяльності БЕБ України?

9. Яку роль відіграє Національна поліція України у боротьбі з економічними правопорушеннями?

10. У яких випадках до протидії економічним правопорушенням залучається СБУ?

11. Яке місце НАБУ у системі протидії економічним правопорушенням?

12. У чому полягає роль прокуратури у сфері економічних правопорушень?

13. Як здійснюється розмежування повноважень між БЕБ та іншими правоохоронними органами?

14. Які проблеми міжвідомчої взаємодії існують у цій сфері?

15. Яку роль відіграє суд у забезпеченні законності діяльності правоохоронних органів у сфері економічних правопорушень?

Ситуація 1.

У процесі аналітичної роботи виявлено системні порушення у фінансово-господарській діяльності великої корпорації, які мають ознаки економічних правопорушень. Матеріали свідчать про можливе завдання шкоди державному бюджету, однак частина дій має також ознаки загрози економічній безпеці

держави. Паралельно інтерес до справи виявили СБУ та підрозділи Національної поліції.

Визначте, який орган має бути провідним у цьому провадженні.

Проаналізуйте правові підстави втручання інших правоохоронних органів.

Оцініть можливі правові наслідки порушення правил підслідності.

Ситуація 2.

БЕБ України на підставі аналітичних даних сформулоало висновки про наявність ризиків економічних правопорушень у певному секторі економіки. Представники бізнесу заявили, що такі дії виходять за межі повноважень БЕБ та створюють тиск на суб'єктів господарювання.

Визначте правові засади аналітичної діяльності БЕБ.

Оцініть межі втручання БЕБ у господарську діяльність.

Запропонувати механізми захисту прав суб'єктів господарювання.

Ситуація 3.

У ході досудового розслідування економічного правопорушення виник конфлікт між процесуальним керівником (прокурором) та слідчим БЕБ щодо обсягу та напрямів слідчих дій. Це призвело до затягування розслідування та оскарження дій правоохоронців.

Проаналізуйте повноваження прокурора і слідчого БЕБ та визначте правові механізми врегулювання конфлікту.

Оцініть значення процесуального контролю у сфері економічних правопорушень.

Ситуація 4.

Під час розслідування економічного правопорушення було встановлено можливу причетність іноземних суб'єктів та ризик втрати контролю над стратегічно важливим підприємством. СБУ ініціювала втручання у провадження, посиляючись на загрозу національній безпеці.

Визначте правові підстави участі СБУ у такій справі.

Проаналізуйте співвідношення повноважень СБУ та БЕБ.

Ситуація 5.

Суб'єкт господарювання оскаржив у суді дії БЕБ, вважаючи їх незаконними та такими, що порушують принципи правової визначеності і пропорційності. Суду необхідно Оцініть, чи діяли правоохоронні органи в межах своїх повноважень.

Визначте роль суду у контролі за діяльністю правоохоронних органів.

Проаналізуйте критерії законності втручання у господарську діяльність.

ТЕМА 5. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

План практичного заняття:

1. Державна політика як інструмент забезпечення економічної безпеки. Співвідношення

економічної політики та політики економічної безпеки

2. Стратегічні засади державної політики економічної безпеки

3. Правові засади формування та реалізації державної політики економічної безпеки

4. Суб'єкти формування та реалізації державної політики економічної безпеки

5. Роль правоохоронних органів у реалізації державної політики

Контрольні питання

1. Що розуміють під державною політикою економічної безпеки?

2. Яке місце державної політики економічної безпеки у системі національної безпеки України?

3. Які стратегічні документи визначають державну політику економічної безпеки?

4. Яке правове значення Стратегії національної безпеки України?

5. Які принципи лежать в основі державної політики економічної безпеки?

6. Які органи державної влади формують державну політику економічної безпеки?

7. Яка роль Президента України та РНБО у визначенні стратегічних пріоритетів?

8. Які повноваження має Кабінет Міністрів України у реалізації політики економічної безпеки?

9. Яким чином правоохоронні органи реалізують державну політику економічної безпеки?

10. Які правові механізми забезпечують реалізацію стратегічних рішень у сфері економічної безпеки?

11. Що таке програмно-цільовий підхід у державній політиці економічної безпеки?

12. Яким чином здійснюється моніторинг та оцінка ефективності державної політики економічної безпеки?

13. Які проблеми характерні для реалізації державної політики економічної безпеки в Україні?

14. Як судова практика впливає на реалізацію державної політики економічної безпеки?

15. Які напрями вдосконалення державної політики економічної безпеки є найбільш актуальними?

Ситуація 1.

Після виявлення системних загроз у фінансовому та енергетичному секторах Президент України ініціював оновлення стратегічних пріоритетів економічної безпеки. Частина центральних органів виконавчої влади запропонувала власні підходи до формування пріоритетів, що не були узгоджені між собою та суперечили чинним стратегічним документам.

Визначте правові засади формування державної політики економічної безпеки.

Проаналізуйте роль Президента України та РНБО у визначенні стратегічних пріоритетів.

Який правовий механізм узгодження стратегічних рішень між суб'єктами державної політики.

Ситуація 2.

Кабінет Міністрів України затвердив державну програму у сфері економічної безпеки. У процесі її

реалізації було встановлено, що окремі заходи не забезпечені належним нормативно-правовим регулюванням, що унеможлиблює їх ефективне виконання.

Оцініть правові повноваження Кабінету Міністрів України у реалізації державної політики економічної безпеки.

Визначте значення підзаконних нормативно-правових актів у реалізації стратегічних програм.

Ситуація 3.

У межах реалізації державної політики економічної безпеки правоохоронним органам було доручено виконання заходів із протидії системним економічним загрозам. Водночас виникла проблема надмірного втручання у господарську діяльність, що викликало критику з боку бізнес-середовища.

Визначте правову роль правоохоронних органів у реалізації державної політики економічної безпеки та проаналізуйте правові межі їх втручання у господарську діяльність.

Оцініть механізми правового контролю за реалізацією державної політики.

Ситуація 4.

Після ухвалення оновленої Стратегії національної безпеки України, яка визначає економічну безпеку одним із ключових пріоритетів державної політики, Кабінет Міністрів України мав забезпечити її практичну реалізацію через прийняття відповідних програм, планів заходів і нормативно-правових актів. Однак упродовж

двох років значна частина стратегічних положень залишилися декларативною: відсутні підзаконні акти, не визначені відповідальні виконавці, не запроваджено механізми моніторингу виконання.

У результаті правоохоронні органи діяли фрагментарно, без єдиної політики та чітких стратегічних орієнтирів, що знизило ефективність протидії системним економічним загрозам.

Визначте юридичну природу стратегічних документів у сфері економічної безпеки.

Проаналізуйте обов'язки Кабінету Міністрів України щодо реалізації стратегічних рішень.

Оцініть, чи може бездіяльність у реалізації стратегії розглядатися як порушення державної політики економічної безпеки.

Запропонувати правові механізми забезпечення обов'язковості стратегічних рішень.

Ситуація 5.

Урядовим рішенням правоохоронним органам було доручено реалізацію заходів державної політики економічної безпеки у сфері протидії системним фінансовим загрозам. Проте відсутність чітко визначених правових меж призвела до того, що окремі органи почали використовувати політичні рішення як підставу для розширення власних повноважень у господарській сфері.

Це спричинило зростання кількості судових спорів і втрату довіри з боку бізнесу.

Визначте місце правоохоронних органів у механізмі реалізації державної політики економічної безпеки.

Проаналізуйте межі використання стратегічних рішень як підстави для правоохоронної діяльності.

ТЕМА 6. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

План практичного заняття:

- 1. Поняття фінансової безпеки держави та її місце у системі національної безпеки.**
- 2. Податкова безпека як складова фінансової безпеки: зміст, ознаки, функції.**
- 3. Правові основи забезпечення фінансової та податкової безпеки в Україні.**
- 4. Система суб'єктів забезпечення фінансової та податкової безпеки держави. Повноваження органів державної влади у сфері фінансового контролю.**
- 5. Податкові та фінансові правопорушення як загроза економічній стабільності держави.**
- 6. Міжнародно-правові стандарти у сфері фінансової та податкової безпеки.**
- 7. Податкова дисципліна та правова культура платників податків.**

Контрольні питання

- 1. Дайте визначення поняття «фінансова безпека держави».**
- 2. Розкрийте співвідношення фінансової та податкової безпеки.**
- 3. Назвіть основні нормативно-правові акти, що регулюють податкову безпеку.**

4. Хто належить до суб'єктів забезпечення фінансової безпеки держави?

5. Які функції виконує податкова система у забезпеченні фінансової стабільності?

6. У чому полягає правова природа податкових правопорушень?

7. Які види відповідальності передбачені за порушення податкового законодавства?

8. Яку роль відіграють правоохоронні органи у захисті податкових інтересів держави?

9. Що таке фінансовий моніторинг і які його правові підстави?

10. Як забезпечується захист прав платників податків у процесі податкового контролю?

11. Які ризики для фінансової безпеки пов'язані з тіньовою економікою?

12. Назвіть основні форми міжнародної співпраці у сфері податкової безпеки.

Ситуація 1.

Під час документальної планової перевірки великого агропромислового підприємства податковим органом було встановлено, що значна частина господарських операцій здійснювалась через низку юридичних осіб, зареєстрованих у різних регіонах України. Формально всі контрагенти мали статус платників податків, подавали податкову звітність та перебували у правовому полі.

Водночас аналіз фінансово-господарських операцій виявив, що контрагенти не мали достатніх трудових ресурсів, основних засобів та виробничих потужностей

для реального виконання договірних зобов'язань. Платежі здійснювались транзитом, кошти швидко переводились у готівку або перераховувались на рахунки третіх осіб. Керівництво підприємства стверджує, що діяло в межах закону, а оцінка економічної доцільності операцій не належить до компетенції податкових органів.

Визначте, які саме загрози фінансовій і податковій безпеці держави створює така модель діяльності та проаналізуйте межі податкового контролю та допустимість оцінки «реальності господарських операцій».

Окресліть можливі форми юридичної відповідальності та роль правоохоронних органів у реагуванні на такі схеми.

Які ризики для державного бюджету та податкової системи?

Ситуація 2.

Фізична особа - резидент України протягом кількох років отримувала значні доходи від дистанційної роботи на іноземну компанію та інвестицій у цифрові активи. Доходи надходили на рахунки у платіжних системах, зареєстрованих за кордоном. Податкові декларації подавались нерегулярно, частина доходів не декларувалась взагалі.

Після отримання інформації від іноземних фінансових установ податковий орган ініціював перевірку. Особа подала уточнюючу декларацію та сплатила частину податкових зобов'язань, наполягаючи

на відсутності умислу та складності правового регулювання таких доходів.

Проаналізуйте правову природу доходів, отриманих з-за кордону, з точки зору податкової безпеки та оцініть, чи усуває добровільне декларування та сплата податку відповідальність.

Визначте роль міжнародного обміну податковою інформацією у забезпеченні фінансової безпеки держави?

Ситуація 3.

Банківська установа у межах фінансового моніторингу виявила серію фінансових операцій, пов'язаних із швидким переміщенням значних сум між рахунками кількох компаній, після чого кошти перераховувались на рахунки за кордоном. Формально всі операції відповідали договірним зобов'язанням.

Фінансова установа призупинила операції та повідомила відповідні органи. Представники бізнесу заявили про втручання у господарську діяльність і порушення принципу свободи підприємництва.

Визначте правові підстави застосування фінансового моніторингу та проаналізуйте співвідношення фінансової безпеки держави та економічної свободи суб'єктів господарювання.

Оцініть роль правоохоронних органів у таких провадженнях.

Які наслідки подібних схем для стабільності фінансової системи?

Ситуація 4.

Податковий орган провів позапланову перевірку підприємства на підставі аналітичних даних про можливі порушення. За результатами перевірки були донараховані значні суми податкових зобов'язань та штрафні санкції. Підприємство оскаржує дії податкового органу, посилаючись на порушення процедури призначення перевірки та недотримання процесуальних строків.

Представники податкового органу наголошує на необхідності оперативного реагування для захисту фінансових інтересів держави.

Проаналізуйте значення процесуальних гарантій у сфері податкового контролю та Оцініть, чи можуть процедурні порушення нівелювати фіскальні інтереси держави.

Визначте правові наслідки визнання дій податкового органу неправомірними та охарактеризувати вплив таких спорів на рівень податкової безпеки.

Ситуація 5.

У період воєнного стану держава запровадила додаткові податкові та фінансові обмеження з метою стабілізації бюджету. Частина суб'єктів господарювання скористалась пільговими режимами, але водночас почали з'являтися ознаки зловживань, зокрема штучне дроблення бізнесу та фіктивне переміщення діяльності.

Правоохоронні та контролюючі органи ініціювали перевірки, що викликало критику з боку бізнес-спільноти.

Оцініть правові межі втручання держави у фінансову діяльність бізнесу в умовах воєнного стану та проаналізуйте вплив надзвичайних заходів на податкову безпеку.

Визначте допустимі інструменти державного контролю.

ТЕМА 7. АНТИКОРУПЦІЙНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

План практичного заняття:

1. Поняття, ознаки, наслідки корупції як системної загрози економічній безпеці держави.

2. Місце антикорупційного законодавства у системі забезпечення національної та економічної безпеки.

3. Система суб'єктів запобігання та протидії корупції: повноваження та взаємодія. Роль правоохоронних органів і спеціалізованих антикорупційних інституцій.

4. Антикорупційні обмеження та заборони у сфері публічного управління та економіки. Фінансовий контроль, декларування та перевірка активів як інструменти економічної безпеки.

5. Юридична відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.

Контрольні питання:

1. Розкрийте поняття корупції та її вплив на економічну безпеку держави.

2. Які елементи антикорупційного законодавства формують систему економічної безпеки?

3. Назвіть основні нормативно-правові акти у сфері запобігання корупції.
4. Хто належить до суб'єктів антикорупційної діяльності та які їхні повноваження?
5. У чому полягає значення фінансового контролю та електронного декларування?
6. Поняття та види конфлікту інтересів.
7. Які корупційні ризики виникають у сфері публічних закупівель?
8. Види юридичної відповідальності за корупційні правопорушення.
9. Роль НАЗК у забезпеченні економічної безпеки.
10. Повноваження НАБУ та ВАКС у боротьбі з корупцією.
11. Співвідношення антикорупційних обмежень і трудових прав посадових осіб.
12. Як корупція впливає на інвестиційний клімат та фінансову стабільність держави?
13. Значення міжнародних антикорупційних стандартів.
14. Антикорупційна політика у державному та приватному секторі.

Ситуація 1.

Орган місцевого самоврядування реалізує багаторічну програму модернізації об'єктів критичної інфраструктури за рахунок державної субвенції та коштів місцевого бюджету. До складу робочої групи, яка формує технічні вимоги та готує проєкт тендерної документації, входить посадова особа виконавчого органу ради, наділена правом дорадчого голосу.

Формально посадова особа не бере участі у прийнятті остаточного рішення щодо вибору переможця, однак саме вона координує підготовку технічного завдання та погоджує його з профільними службами. Після завершення процедури закупівлі переможцем стає компанія, кінцевим бенефіціарним власником якої є близький родич цієї посадової особи. Відомості про такий зв'язок не були відображені у декларації, а сама посадова особа пояснює це відсутністю впливу на результати голосування.

Після укладення договору з'являються ознаки завищення вартості робіт і неефективного використання бюджетних коштів, що призводить до коригування фінансування інших соціальних програм.

Визначте наявність потенційного або реального конфлікту інтересів та момент його виникнення та Оцініть правові наслідки участі посадової особи у підготовці рішень.

Проаналізуйте вплив таких дій на економічну безпеку громади та бюджетну дисципліну.

Визначте компетенцію НАЗК, правоохоронних органів і можливі види відповідальності.

Ситуація 2.

Державний службовець центрального органу виконавчої влади протягом кількох років стабільно подає електронні декларації з відносно низькими доходами. Водночас аналіз стилю життя свідчить про користування дорогим майном, регулярні закордонні поїздки та участь у фінансуванні комерційних проєктів через третіх осіб.

Після початку повної перевірки декларації службовець подає уточнену інформацію, зазначаючи, що частина активів належить цивільному партнеру, а фінансова підтримка здійснювалась у формі безповоротної допомоги. Захист наполягає на відсутності складу правопорушення через формальне дотримання вимог закону.

Проаналізуйте поняття «активи», «члени сім'ї», «пов'язані особи» в антикорупційному законодавстві та оцініть значення аналізу способу життя для економічної безпеки держави.

Які межі повноважень НАЗК і коли настає момент переходу від адміністративного до кримінального провадження?

Дослідити ризики легалізації корупційних доходів.

Ситуація 3.

В умовах воєнного стану державні органи отримали спрощені механізми закупівель і розподілу бюджетних коштів. Після завершення ряду закупівель виявлено значні відхилення від ринкових цін, непрозорість вибору постачальників та відсутність належного контролю.

Водночас посадові особи посиляються на необхідність оперативного реагування та обмеженість часу.

Оцініть межі допустимості відступу від антикорупційних стандартів та проаналізуйте співвідношення національної безпеки та економічної доцільності;

Визначте правові наслідки для посадових осіб.

Опишіть довгострокові ризики для економічної безпеки держави.

ТЕМА 8. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ТІНЬОВІЙ ЕКОНОМІЦІ ТА ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

План практичного заняття:

- 1. Економіко-правова природа та форми прояву тіньової економіки.**
- 2. Роль фінансового моніторингу у протидії тіньовій економіці. Суб'єкти первинного та державного фінансового моніторингу.**
- 3. Поняття легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.**
- 4. Правоохоронні органи у системі протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.**
- 5. Поняття та значення офшорних юрисдикцій.**
- 6. Кримінально-правові, адміністративні та фінансові заходи протидії тіньовим процесам.**
- 7. Міжнародні стандарти та зобов'язання України.**

Контрольні питання

- 1. Дайте визначення тіньової економіки та її основних форм.**
- 2. Які економічні та правові загрози створює тіньова економіка для держави?**
- 3. Поняття та ознаки легалізації (відмивання) доходів.**
- 4. Назвіть основні стадії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.**

5. Які нормативно-правові акти регулюють протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом в Україні?

6. Хто є суб'єктами фінансового моніторингу та які їхні обов'язки?

7. Роль Держфінмоніторингу України у забезпеченні економічної безпеки.

8. Взаємодія фінансових установ і правоохоронних органів.

9. Кримінальна відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом..

10. Співвідношення податкових злочинів і відмивання коштів.

11. Значення міжнародної співпраці у протидії тіньовій економіці.

12. Правові гарантії захисту прав осіб у процесі фінансового моніторингу.

13. Конфіскація майна як засіб протидії тіньовим доходам.

14. Сучасні виклики протидії тіньовій економіці в Україні.

Ситуація 1.

Під час аналітичного дослідження фінансових потоків було встановлено, що низка компаній з мінімальним штатом працівників та відсутністю реальних виробничих потужностей здійснює значні обсяги фінансових операцій. Кошти надходять від суб'єктів реального сектору економіки, після чого швидко перерозподіляються між рахунками різних юридичних осіб та виводяться у готівку або за кордон.

Формально всі операції підтверджені договорами та первинними документами, однак їх економічний зміст викликає сумніви. Представники бізнесу заявляють про втручання держави у свободу підприємницької діяльності.

Проаналізуйте ознаки тіньової економічної діяльності та визначте стадії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом у цій ситуації;

Оцініть роль фінансового моніторингу та правоохоронних органів;

Дослідіть загрози для економічної безпеки держави.

Ситуація 2.

Підприємство систематично занижує податкові зобов'язання шляхом маніпуляцій з витратами та використанням фіктивних контрагентів. Отримана економія спрямовується на інвестиції у нерухомість та фінансові активи, оформлені на третіх осіб.

Після початку перевірок частина активів була переоформлена, а фінансові операції ускладнені.

Визначте, на якому етапі податкове правопорушення трансформується у легалізацію доходів.

Оцініть роль конфіскації як інструменту економічної безпеки;

Опишіть значення доказування джерела походження коштів.

Ситуація 3.

Банківська установа зупинила фінансові операції клієнта у зв'язку з підозрою у легалізації доходів. Клієнт стверджує, що кошти мають законне походження, а

блокування рахунків призвело до зупинення господарської діяльності та значних збитків.

Визначте правові підстави зупинення фінансових операцій;

Проаналізуйте баланс між фінансовою безпекою та правом власності та оцініть процесуальні гарантії клієнта.

Визначте роль судового контролю.

Ситуація 4.

В окремих секторах економіки в умовах війни значна частина господарських операцій здійснюється поза обліком. Формально це порушує податкове і фінансове законодавство, однак повна легалізація таких операцій може призвести до зупинки критично важливих процесів.

Держава опиняється перед дилемою: жорстке правозастосування або тимчасова толерантність до тіньових практик.

Дослідіть чи може тіньова економіка виконувати «адаптаційну» функцію і чи існують межі допустимої правової гнучкості.

Які довгострокові наслідки для економічної безпеки та верховенства права від такої гнучкості?

ТЕМА 9. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ ТА ЗАПОБІГАННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РИЗИКАМ

План практичного заняття:

1. Державні закупівлі як інструмент реалізації публічних фінансів і фактор економічної безпеки.

2. Нормативно-правові засади регулювання державних закупівель в Україні.

3. Поняття, види, джерела виникнення ризиків у сфері державних закупівель.

4. Принципи публічних закупівель та їх значення для мінімізації ризиків.

5. Суб'єкти сфери публічних закупівель та межі їх повноважень.

6. Відповідальність за порушення законодавства у сфері закупівель.

Контрольні питання:

1. Яке значення мають державні закупівлі для економічної безпеки держави?

2. Назвіть основні економічні ризики у сфері публічних закупівель.

3. У чому полягає правова природа тендерної документації?

4. Які принципи закупівель спрямовані на мінімізацію фінансових втрат бюджету?

5. Межі дискреційних повноважень замовника у процедурі закупівлі.

6. Антиконтурентні узгоджені дії: правові ознаки та наслідки.

7. Роль Антимонопольного комітету України у сфері закупівель.

8. Які порушення найчастіше призводять до неефективного використання бюджетних коштів?

9. Види юридичної відповідальності за порушення законодавства про закупівлі.

10. Особливості оскарження процедур закупівель.

11. Значення моніторингу закупівель для запобігання економічним ризикам.

12. Вплив воєнного стану на правове регулювання закупівель.

13. Співвідношення оперативності закупівель і принципу прозорості.

Ситуація 1.

Замовник у сфері критичної інфраструктури формує тендерну документацію таким чином, що формально всі вимоги відповідають законодавству, але сукупність технічних характеристик, строків постачання та кваліфікаційних критеріїв фактично унеможливує участь більшості потенційних учасників. У результаті торги виграв один постачальник, який уже неодноразово співпрацював із цим замовником.

Аудит показує, що ціна закупівлі перевищує середньоринкову, однак прямі порушення процедури відсутні.

Дослідіть межі допустимої дискреції замовника та чи можна вважати такі дії джерелом економічного ризику?

Вивчіть роль принципів закупівель у правовій оцінці ситуації.

Ситуація 2.

У межах кількох процедур закупівель різні компанії подають тендерні пропозиції з мінімальними відмінностями, почергово «виграючи» торги. Формально документи відповідають вимогам, але аналіз зв'язків між учасниками виявляє спільних бенефіціарів,

однакові IP-адреси подання пропозицій та ідентичні помилки в документації.

Замовник наполягає на відсутності повноважень для перевірки таких обставин.

Які правові ознаки антиконкурентних узгоджених дій? В чому полягають економічні наслідки змови для державного бюджету?

Розмежуйте відповідальності замовника і учасників. Визначте роль АМКУ у запобіганні системним ризикам.

Ситуація 3.

Суб'єкти господарювання систематично подають скарги на процедури закупівель конкурентів, використовуючи формальні підстави. Скарги призводять до зупинення процедур і затримки реалізації проєктів, що фінансуються з бюджету.

Водночас довести наявність зловживання правом на оскарження складно, оскільки скарги формально відповідають вимогам законодавства.

Проаналізуйте баланс між правом на оскарження та принципом добросовісності. Оцініть економічні ризики затягування процедур закупівель. Визначте можливі напрями вдосконалення правового регулювання.

Ситуація 4.

В умовах воєнного стану замовник застосовує спрощені механізми закупівель для забезпечення нагальних потреб. Після стабілізації ситуації встановлено, що частина закупівель була здійснена за цінами, істотно вищими за ринкові.

Посадові особи обґрунтовують свої рішення необхідністю оперативного реагування та обмеженістю інформації на момент прийняття рішень.

Оцініть допустимість відступу від загальних процедур у кризових умовах. Визначте довгострокові економічні ризики для держави.

ТЕМА 10. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ІНВЕСТИЦІЙ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

План практичного заняття:

1. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності: правова характеристика. Види інвестицій та суб'єкти інвестиційних правовідносин.

2. Інвестиційна безпека як складова економічної безпеки держави. Роль держави у забезпеченні інвестиційної безпеки.

3. Правові гарантії захисту інвестицій відповідно до законодавства України.

4. Роль правоохоронних органів у забезпеченні захисту прав інвесторів. Взаємодія правоохоронних органів з іншими суб'єктами забезпечення інвестиційної безпеки.

5. Механізми запобігання рейдерству та незаконному захопленню активів.

Контрольні питання

1. Дайте визначення інвестиційної безпеки.
2. Які основні правові гарантії захисту інвестицій передбачені законодавством України?
3. Назвіть суб'єктів інвестиційної діяльності.

4. У чому полягає різниця між національним та іноземним інвестором?
5. Які органи державної влади забезпечують інвестиційну безпеку?
6. Що таке інвестиційний спір і які існують способи його вирішення?
7. Назвіть основні види інвестиційних ризиків.
8. Яка роль судового захисту у забезпеченні прав інвесторів?
9. У чому полягає загроза рейдерства для інвестиційної безпеки?
10. Яке значення мають міжнародні інвестиційні договори для України?
11. Порівняти національні та міжнародні механізми захисту інвестицій.
12. Чому інвестиційна безпека є об'єктом правоохоронної діяльності?
13. Які правоохоронні органи беруть участь у захисті інвестицій?
14. У чому полягає роль Національної поліції та БЕБ у забезпеченні інвестиційної безпеки?
15. Які правопорушення у сфері інвестиційної діяльності мають ознаки корупційних?
16. Як правоохоронні органи протидіють рейдерству?
17. Які механізми взаємодії правоохоронних органів із судами у захисті інвесторів?
18. Які особливості захисту прав іноземних інвесторів?
19. Як діяльність правоохоронних органів впливає на інвестиційний клімат держави?

Ситуація 1

Під час реалізації інвестиційного проєкту у сфері відновлюваної енергетики правоохоронними органами встановлено, що частина коштів, залучених як іноземні інвестиції, надходила від компаній, зареєстрованих в офшорних юрисдикціях.

Формально проєкт відповідав вимогам законодавства, мав дозвільні документи та підтримку органів місцевої влади. Разом з тим, фінансовий аналіз показав невідповідність між обсягом фактично виконаних робіт і сумами залучених інвестицій. У ході досудового розслідування виникла підозра, що інвестиційний проєкт використовувався для легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, а посадові особи підприємства могли діяти у змові з представниками органів влади.

Визначить можливу кримінально-правову кваліфікацію дій учасників та окреслить повноваження правоохоронних органів щодо перевірки інвестиційного проєкту. Оцініть ризики для інвестиційної безпеки держави. Яка роль Бюро економічної безпеки України у даній ситуації?

Ситуація 2.

Підприємство з іноземними інвестиціями, що працює у стратегічній галузі, заявило про незаконну зміну керівництва та власників корпоративних прав. Зміни були здійснені на підставі судового рішення, яке згодом було оскаржене. Паралельно на підприємстві відбулися обшуки, вилучення документації та

блокування рахунків, що фактично зупинило господарську діяльність.

Іноземний інвестор заявляє, що дії правоохоронних органів використовувалися як інструмент тиску з метою примусового відчуження бізнесу.

Розпишіть ознаки рейдерського захоплення у наведеній ситуації та проаналізуйте правомірність дій правоохоронних органів. Визначить межі допустимого втручання правоохоронних органів у підприємницьку діяльність. Оцініть механізми захисту інвестора від зловживання владними повноваженнями.

Ситуація 3.

Іноземний інвестор ініціював міжнародний інвестиційний арбітраж проти України, посилаючись на незаконні дії державних органів, що призвели до втрати контролю над інвестиційним активом. Паралельно органи досудового розслідування відкрили кримінальне провадження щодо посадових осіб інвестора за фактом ухилення від сплати податків та фіктивного інвестування.

Захист інвестора стверджує, що кримінальне провадження має ознаки тиску та використовується для уникнення державою міжнародної відповідальності.

Проаналізуйте співвідношення кримінального провадження та інвестиційного арбітражу. Визначте ризики зловживання правоохоронною діяльністю. Оцініть правові наслідки для держави у разі підтвердження неправомірних дій.

Ситуація 4.

У період воєнного стану держава запровадила спеціальні обмеження щодо діяльності підприємств з іноземним капіталом у стратегічних галузях.

Правоохоронні органи ініціювали перевірки інвестиційних проєктів, мотивуючи це загрозами національній та економічній безпеці. Інвестори заявляють про вибіркове застосування заходів та порушення принципу правової визначеності.

Визначте правові підстави обмеження інвестиційної діяльності в умовах воєнного стану. Які допустимі межі правоохоронного втручання?

ТЕМА 11. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ, РЕСУРСНОЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРНОЇ БЕЗПЕКИ

План практичного заняття:

- 1. Поняття енергетичної, ресурсної та інфраструктурної безпеки як складових економічної безпеки держави. Загрози енергетичній безпеці та їх правова оцінка.**
- 2. Правове регулювання енергетичної безпеки в Україні.**
- 3. Правова характеристика та класифікація об'єктів критичної інфраструктури.**
- 4. Ресурсна безпека держави: правові засади користування надрами та іншими природними ресурсами.**
- 5. Інфраструктурна безпека як об'єкт правоохоронної діяльності.**
- 6. Повноваження правоохоронних органів у сфері забезпечення енергетичної безпеки.**

7. Роль Бюро економічної безпеки України у протидії правопорушенням у сфері енергетики та ресурсів.

8. Міжнародно-правові стандарти захисту критичної інфраструктури.

Контрольні питання

1. Дайте визначення енергетичної безпеки як об'єкта правового регулювання.

2. Що належить до об'єктів критичної інфраструктури?

3. Які основні загрози енергетичній та ресурсній безпеці мають кримінальний характер?

4. Назвіть основні нормативно-правові акти у сфері енергетичної безпеки.

5. Які повноваження мають правоохоронні органи у сфері захисту критичної інфраструктури?

6. У чому полягає роль Бюро економічної безпеки України у забезпеченні енергетичної безпеки?

7. Які правопорушення у сфері енергетики можуть кваліфікуватися як економічні злочини?

8. Як здійснюється правоохоронне реагування на незаконний видобуток природних ресурсів?

9. У чому полягають корупційні ризики у сфері енергетичної та інфраструктурної безпеки?

10. Які особливості забезпечення енергетичної безпеки в умовах воєнного стану?

11. Як забезпечується правовий захист об'єктів критичної інфраструктури?

12. Яке значення має взаємодія правоохоронних органів з іншими суб'єктами безпеки?

13. Які міжнародні механізми застосовуються для захисту енергетичної інфраструктури?

14. Які наслідки для держави можуть мати порушення енергетичної безпеки?

15. Як правоохоронна діяльність впливає на стабільність функціонування критичної інфраструктури?

Ситуація 1.

Під час реалізації інвестиційного проєкту з будівництва сонячної електростанції на території області правоохоронними органами встановлено, що частина фінансування надходила від пов'язаних компаній, зареєстрованих у юрисдикціях із пільговим податковим режимом.

Формально проєкт відповідав вимогам енергетичного законодавства та отримав необхідні ліцензії. Водночас результати фінансово-економічного аналізу свідчать про завищення вартості обладнання та невідповідність обсягів фактично виконаних робіт заявленим інвестиціям.

Виникла обґрунтована підозра, що енергетичний об'єкт використовується як інструмент легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, що створює загрозу енергетичній та економічній безпеці держави.

1. Визначить можливу кримінально-правову кваліфікацію дій учасників.

2. Окреслить повноваження правоохоронних органів у сфері енергетичної безпеки.

3. Визначить роль бюро економічної безпеки України у виявленні правопорушень.

4. Опишіть ризики для енергетичної безпеки держави.

Ситуація 2.

Підприємство, що здійснює експлуатацію об'єкта критичної інфраструктури (електропідстанції), повідомило про незаконну зміну керівництва та блокування доступу до систем управління. Зміни були здійснені на підставі сумнівних реєстраційних дій та судових рішень, після чого відбулися обшуки і вилучення технічної документації, що створило ризик аварійного зупинення об'єкта. Існують ознаки використання правоохоронного ресурсу з метою незаконного контролю над стратегічним об'єктом.

1. Визначить правові ознаки рейдерства у сфері критичної інфраструктури.

2. Проаналізуйте допустимі межі втручання правоохоронних органів.

3. Оцініть загрози інфраструктурній безпеці держави та наслідки для національної безпеки.

Ситуація 3.

Іноземний інвестор, який здійснює діяльність у сфері видобутку природного газу, ініціював міжнародний арбітраж проти України, посиляючись на незаконні дії державних органів. Паралельно правоохоронні органи відкрили кримінальне провадження щодо посадових осіб інвестора за фактами незаконного користування надрами та ухилення від сплати рентних платежів.

Захист інвестора стверджує, що кримінальне переслідування має ознаки політико-економічного тиску.

1. Проаналізуйте співвідношення кримінального провадження та міжнародного арбітражу.

2. Визначить ризики зловживання правоохоронними повноваженнями та оцініть правові наслідки для енергетичної безпеки держави.

Ситуація 4.

У період воєнного стану правоохоронними органами виявлено факти незаконного видобутку корисних копалин, що мають стратегічне значення для обороноздатності держави. При цьому окремі суб'єкти господарювання посиляються на раніше видані дозволи та контракти, укладені до введення воєнного стану.

1. Визначить правові підстави обмеження користування надрами в умовах воєнного стану.

2. Проаналізуйте повноваження правоохоронних органів у сфері ресурсної безпеки та оцініть баланс між правами суб'єктів господарювання та інтересами держави.

ТЕМА 12. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ КОНТРОЛЮ ЗА ТОВАРООБІГОМ І МИТНОЮ СФЕРОЮ

План практичного заняття:

1. Поняття товарообігу та митної сфери як об'єктів правового регулювання. Правові засади державного контролю за товарообігом.

2. Система органів, що здійснюють контроль у митній сфері. Повноваження митних органів у сфері контролю за переміщенням товарів.

3. Роль правоохоронних органів у забезпеченні законності у митній сфері. Взаємодія митних і правоохоронних органів у протидії економічним правопорушенням.

4. Правові механізми запобігання незаконному переміщенню товарів через митний кордон.

5. Контрабанда та інші правопорушення у сфері товарообігу.

6. Правові механізми боротьби з ухиленням від сплати митних платежів.

7. Використання інформаційних систем в митному контролі.

Контрольні питання

1. Дайте визначення державного контролю за товарообігом.

2. Які основні завдання митної служби України?

3. Які правоохоронні органи беруть участь у контролі за митною сферою?

4. У чому полягає роль Бюро економічної безпеки України у митній сфері?

5. Що таке контрабанда та які її основні ознаки?

6. Які правопорушення у сфері товарообігу мають ознаки економічних злочинів?

7. Які види відповідальності передбачені за порушення митних правил?

8. Як здійснюється протидія ухиленню від сплати митних платежів?

9. У чому полягають корупційні ризики у митній сфері?

10. Які правові механізми використовуються для запобігання контрабанді?

11. Як правоохоронні органи взаємодіють з митними органами?

12. Які інформаційні системи застосовуються у сфері митного контролю?

13. Які наслідки для економічної безпеки держави мають порушення митного законодавства?

14. Як ефективний митний контроль впливає на стабільність товарообігу в державі?

Ситуація 1.

Правоохоронними органами встановлено, що підприємство-імпортер систематично декларує побутову техніку як комплектуючі, що підлягають значно нижчим ставкам митного оподаткування.

Товари фактично реалізуються на внутрішньому ринку як готова продукція. Фінансовий аналіз вказує на значні втрати державного бюджету. Посадові особи митного поста неодноразово здійснювали митне оформлення без проведення повноцінного огляду.

1. Визначить правову кваліфікацію дій імпортера та проаналізуйте можливу відповідальність посадових осіб митних органів.

2. Окресліть роль бюро економічної безпеки України у розслідуванні.

Ситуація 2.

Під час митного контролю виявлено спробу незаконного переміщення через митний кордон товарів подвійного використання, які мають стратегічне значення для обороноздатності держави. Супровідні документи були оформлені як на цивільну продукцію, а кінцевим отримувачем зазначено комерційну структуру без відповідної ліцензії.

1. Кваліфікуйте дії осіб з точки зору кримінального законодавства.
2. Визначить особливості митного контролю товарів стратегічного призначення.
3. Оцініть повноваження правоохоронних органів щодо вилучення товару.

Ситуація 3.

Імпортер занижував митну вартість товарів шляхом використання підконтрольних компаній-посередників за кордоном. Митне оформлення здійснювалося з мінімальними перевітками, що дало змогу значно зменшити суму митних платежів.

1. Визначить правову оцінку дій імпортера та проаналізуйте повноваження митних та правоохоронних органів у сфері контролю митної вартості.
2. Оцініть вплив заниження митної вартості на товарообіг.

Ситуація 4.

Під виглядом транзитного переміщення через територію України здійснювалося фактичне ввезення товарів на внутрішній ринок без сплати митних

платежів. Було виявлено, що частина вантажів зникала під час транзиту, а супровідні документи підроблялися.

1. Кваліфікуйте дії учасників схеми та визначте роль правоохоронних органів у припиненні правопорушення.

2. Проаналізуйте недоліки митного контролю при транзиті та оцініть загрози для економічної безпеки держави.

Ситуація 5.

Під час воєнного стану під виглядом гуманітарної допомоги через митний кордон ввозилися комерційні товари, які згодом реалізовувалися на ринку. Митне оформлення здійснювалося за спрощеною процедурою.

1. Визначте правову кваліфікацію дій осіб та проаналізуйте особливості митного контролю гуманітарних вантажів.

2. Оцініть роль правоохоронних органів у таких провадженнях.

ТЕМА 13. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ ФІНАНСОВИХ ЦИФРОВИХ СИСТЕМ

План практичного заняття:

1. Кібербезпека як складова економічної та національної безпеки держави.

2. Суб'єкти забезпечення кібербезпеки та їх повноваження. Роль правоохоронних органів у протидії кіберзлочинності.

3. Фінансові цифрові системи як об'єкти правового захисту.

4. Загрози кібербезпеці фінансового сектору: поняття, види, наслідки.

5. Захист банківських та платіжних систем від кіберзагроз. Протидія шахрайству з використанням електронних платіжних засобів.

6. Захист персональних даних у фінансових цифрових системах.

7. Міжнародно-правове співробітництво у боротьбі з кіберзлочинністю.

Контрольні питання

1. Дайте визначення кібербезпеки у контексті фінансових цифрових систем.

2. Які фінансові цифрові системи належать до об'єктів підвищеного ризику?

3. Які основні загрози кібербезпеці фінансового сектору?

4. Які правоохоронні органи здійснюють протидію кіберзлочинам?

5. У чому полягає роль Кіберполіції у захисті фінансових систем?

6. Які кіберзлочини найчастіше вчиняються у фінансовій сфері?

7. Яка відповідальність передбачена за незаконне втручання у роботу інформаційних систем?

8. Як здійснюється захист електронних платіжних засобів?

9. Які особливості доказування у справах про кіберзлочини?

10. Як забезпечується захист персональних даних у фінансових системах?

11. Які правові механізми запобігання фінансовому кібершахрайству?

12. У чому полягає міжвідомча взаємодія у сфері кібербезпеки?

13. Які міжнародні акти регулюють боротьбу з кіберзлочинністю?

14. Які особливості кібербезпеки фінансових систем в умовах воєнного стану?

15. Як кібербезпека впливає на економічну безпеку держави?

Ситуація 1

У результаті кібератаки було порушено роботу міжбанківської платіжної системи, через яку здійснюються масові фінансові розрахунки між банківськими установами. Під час розслідування встановлено факт несанкціонованого доступу до серверів, модифікацію фінансових транзакцій та знищення частини журналів подій. Керівництво банку-оператора системи не повідомило правоохоронні органи вчасно, мотивуючи це необхідністю уникнення паніки серед клієнтів та дестабілізації фінансового ринку.

Які норми законодавства можуть бути застосовані до дій зловмисників та які правоохоронні органи мають повноваження щодо розслідування такого інциденту?

Чи можуть дії керівництва банку утворювати склад правопорушення?

Як втрата частини цифрових доказів впливає на доказування у кримінальному провадженні?

Чи може дана ситуація розглядатися як загроза економічній або національній безпеці держави?

Ситуація 2

У банківській установі зафіксовано масові випадки несанкціонованого списання коштів з рахунків клієнтів. У ході перевірки встановлено, що один із працівників служби технічної підтримки використовував службовий доступ для збору персональних та платіжних даних клієнтів і передавав їх третім особам. Отримані дані використовувалися для проведення шахрайських операцій з подальшою конвертацією коштів у криптовалюту та їх виведенням за кордон.

Яка кримінально-правова кваліфікація дій працівника банку?

Чи може банк нести відповідальність за неналежне забезпечення кібербезпеки?

Які проблеми виникають при встановленні руху коштів у криптовалюті?

Які заходи можуть бути застосовані для захисту прав потерпілих клієнтів?

Ситуація 3

Фінансова цифрова платформа, що надавала послуги електронних платежів, формально виконувала вимоги фінансового моніторингу. Водночас правоохоронні органи встановили, що через платформу здійснювалися операції з дроблення коштів та їх подальша конвертація у цифрові активи з метою приховування злочинного походження. Сервери платформи знаходилися за межами України, а частина даних була зашифрована.

Які ознаки легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, наявні у цій ситуації?

Які правові механізми може застосувати держава для отримання доступу до даних?

Яка роль правоохоронних органів у взаємодії з іноземними юрисдикціями?

Ситуація 4

Фінансова компанія впровадила автоматизовану систему обробки фінансових операцій на основі алгоритмів штучного інтелекту. Під час перевірки встановлено, що система використовується для приховування незаконних операцій та маніпулювання фінансовими даними. Адміністратори мали можливість змінювати параметри роботи алгоритму без належного контролю.

Які правові ризики пов'язані з використанням штучного інтелекту у фінансових системах і хто може нести відповідальність за шкоду, заподіяну автоматизованими рішеннями?

Які повноваження правоохоронних органів у виявленні таких правопорушень?

Як забезпечується доказування у справах, пов'язаних з алгоритмічними системами?

ТЕМА 14. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

План практичного заняття:

1. Інтелектуальна власність як об'єкт правового регулювання та складова економічної безпеки держави.

2. Поняття та система об'єктів інтелектуальної власності.

3. Порушення прав інтелектуальної власності: поняття та види.

4. Економічні правопорушення у сфері інтелектуальної власності.

5. Контрафактна продукція та піратство як загроза економічній безпеці.

6. Повноваження правоохоронних органів у сфері захисту інтелектуальної власності.

Контрольні питання

1. Що розуміється під інтелектуальною власністю?
2. Які об'єкти належать до авторського права?
3. Які об'єкти охороняються правом промислової власності?
4. Які основні способи порушення прав інтелектуальної власності?
5. Що таке контрафактна продукція?
6. Які види відповідальності передбачені за порушення прав ІВ?
7. Які правоохоронні органи здійснюють захист прав інтелектуальної власності?
8. У чому полягає роль Бюро економічної безпеки України у цій сфері?
9. Які труднощі виникають при доказуванні злочинів у сфері ІВ?
10. Як здійснюється захист прав інтелектуальної власності в Інтернеті?
11. Яка роль митних органів у захисті прав ІВ?

12. Які міжнародні договори регулюють захист інтелектуальної власності?

13. Які ризики для економічної безпеки створює порушення прав ІВ?

14. Як правоохоронна діяльність впливає на інноваційний розвиток держави?

15. Яке значення має ефективний захист прав ІВ для економіки України?

Ситуація 1

У ході оперативно-аналітичної роботи було встановлено, що на території кількох регіонів України здійснюється системне виробництво та реалізація продукції з незаконним використанням відомої торговельної марки міжнародної компанії. Діяльність маскувалася під ліцензійне виробництво через використання підконтрольних суб'єктів господарювання, фіктивні договори поставки та реєстрацію торговельних точок на різних юридичних осіб.

Продукція реалізовувалася як через торговельні мережі, так і через електронні платформи. За результатами фінансового аналізу встановлено, що обсяг незаконно отриманого доходу є значним і має ознаки системної економічної діяльності. Правовласник зазнав суттєвих репутаційних та майнових втрат.

Які об'єкти інтелектуальної власності порушені у даній ситуації?

Які форми юридичної відповідальності можуть бути застосовані до організаторів такої діяльності?

Які повноваження мають правоохоронні органи щодо документування та припинення такого правопорушення?

Які труднощі можуть виникнути при доведенні факту незаконного використання торговельної марки?

Ситуація 2.

Після звільнення одного з працівників ІТ-компанії на ринку з'явився програмний продукт, функціонально та структурно ідентичний корпоративному програмному забезпеченню, яке використовувалося компанією для обробки фінансових даних клієнтів. Колишній працівник стверджував, що створив програму самостійно після припинення трудових відносин, використовуючи власні знання та досвід. Водночас внутрішня перевірка компанії показала, що під час роботи працівник мав повний доступ до вихідного коду, алгоритмів захисту та внутрішньої технічної документації. Внаслідок появи нового продукту компанія втратила частину клієнтів і зазнала істотних фінансових збитків.

Кому належать майнові права інтелектуальної власності на програмний продукт у цій ситуації?

Чи можуть дії колишнього працівника утворювати склад кримінального правопорушення?

Яке значення мають трудові та цивільно-правові договори для вирішення спору?

Яка роль правоохоронних органів у захисті прав інтелектуальної власності в ІТ-сфері?

Ситуація 3.

Під час здійснення митного контролю було виявлено партію товарів, які зовні відповідали продукції відомого бренду. Документи, подані для митного оформлення, містили ознаки формальної відповідності вимогам законодавства, однак правовласник заявив про відсутність будь-яких ліцензійних договорів щодо ввезення такої продукції на територію України. Подальший аналіз показав, що аналогічні партії товарів вже тривалий час реалізовувалися на внутрішньому ринку через дистриб'юторську мережу. Вартість продукції була значно нижчою за ринкову, що негативно впливало на добросовісних виробників і споживачів.

Які правові підстави для втручання митних органів у цій ситуації?

Які ознаки контрафактної продукції мають значення для кваліфікації правопорушення?

Який порядок взаємодії митних і правоохоронних органів у справах про порушення прав ІВ?

Яка відповідальність може наставати за ввезення та реалізацію контрафактних товарів?

Ситуація 4

Велике промислове підприємство почало використовувати у виробництві технологію, яка, за твердженням конкурента, повністю або частково відтворює запатентований винахід. Підприємство-порушник наполягало, що здійснило власну технічну модифікацію та не потребує ліцензії. Паралельно з цим продукція, виготовлена з використанням спірної технології, активно постачалася на зовнішні ринки, що

призвело до суттєвих економічних втрат правовласника та виникнення міжнародного комерційного спору.

Чи може модифікація технології виключати порушення патентних прав?

Які критерії використовуються для встановлення факту використання запатентованого винаходу?

Яке значення має експертне дослідження у таких справах?

Які форми відповідальності можуть застосовуватися до порушника?

ТЕМА 15. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ

План практичного заняття:

- 1. Корпоративна безпека як елемент економічної безпеки суб'єктів господарювання.**
- 2. Поняття та складові корпоративної безпеки. Загрози корпоративній безпеці.**
- 3. Посадові особи юридичних осіб: правовий статус і обсяг повноважень.**
- 4. Обов'язки посадових осіб щодо забезпечення корпоративної безпеки.**
- 5. Конфлікт інтересів у діяльності посадових осіб.**
- 6. Зловживання корпоративними правами та управлінськими повноваженнями.**
- 7. Роль правоохоронних органів у забезпеченні корпоративної безпеки.**

Контрольні питання

- 1. Що розуміється під корпоративною безпекою?**

2. Які основні загрози корпоративній безпеці підприємства?
3. Хто належить до посадових осіб юридичної особи?
4. У чому полягає відповідальність посадових осіб за порушення корпоративної безпеки?
5. Що таке конфлікт інтересів і як він впливає на корпоративну безпеку?
6. Які форми зловживання корпоративними правами існують?
7. Які правопорушення посадових осіб мають економічний характер?
8. Яка роль правоохоронних органів у захисті корпоративних інтересів?
9. У чому полягає різниця між цивільною та кримінальною відповідальністю посадових осіб?
10. Як корпоративні конфлікти впливають на економічну безпеку?
11. Які механізми внутрішнього контролю використовуються для забезпечення корпоративної безпеки?
12. Які наслідки може мати неналежне корпоративне управління?
13. Які міжнародні стандарти корпоративного управління існують?
14. Як запобігти корпоративним зловживанням?
15. Чому корпоративна безпека має значення для економічної стабільності держави?

Ситуація 1

У великому акціонерному товаристві, що здійснює діяльність у стратегічно важливій галузі, протягом

кількох років ухвалювалися управлінські рішення щодо відчуження активів за цінами, значно нижчими за ринкові. Формально рішення приймалися колегіальним органом управління, однак фактичний контроль над голосуванням здійснювала група посадових осіб, пов'язаних із контрагентами товариства. У результаті підприємство зазнало значних фінансових втрат, а інші акціонери були фактично усунуті від участі в управлінні.

Які загрози корпоративній безпеці наявні у цій ситуації? Чи можуть дії посадових осіб утворювати склад економічного або корупційного правопорушення? Які форми відповідальності можуть бути застосовані до посадових осіб товариства? Яка роль правоохоронних органів у захисті прав акціонерів?

Ситуація 2

Генеральний директор підприємства одночасно був бенефіціаром фірми-постачальника, з якою укладалися довгострокові договори на не вигідних для підприємства умовах. Формально конфлікт інтересів не декларувався, а договори обґрунтовувалися «ринковою необхідністю». Внаслідок цього витрати підприємства суттєво зросли, а його фінансовий стан погіршився.

Чи має місце конфлікт інтересів у діях посадової особи? Які обов'язки покладаються на керівника щодо розкриття інформації? Яка відповідальність може наставати за приховування конфлікту інтересів? Яка роль правоохоронних органів у подібних ситуаціях?

Ситуація 3

Директор підприємства систематично приховував реальний фінансовий стан компанії, подаючи викривлену звітність органам управління та інвесторам. Це дозволяло залучати фінансування, яке фактично використовувалося для покриття збитків і виведення активів через пов'язані структури. Після виявлення реального стану справ підприємство опинилося на межі банкрутства.

Які обов'язки посадових осіб були порушені у цій ситуації? Яка відповідальність може наставати за подання недостовірної фінансової інформації? Яка роль правоохоронних органів у розслідуванні таких дій?

Ситуація 4.

Після зміни складу керівництва підприємства було виявлено, що внутрішні служби безпеки фактично не функціонували, а доступ до критичної корпоративної інформації мали сторонні особи. Це призвело до втрати комерційної таємниці та переходу ключових клієнтів до конкурентів. Колишні посадові особи заперечували відповідальність, посиляючись на відсутність прямих заборон у внутрішніх документах.

Які елементи корпоративної безпеки були порушені?

Чи може бездіяльність посадових осіб утворювати підстави для відповідальності? Які правові механізми захисту корпоративної інформації повинні застосовуватися? Як відсутність корпоративної безпеки впливає на конкурентоспроможність підприємства?

ТЕМА 16. РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ПРАВООХОРОННИХ МЕРЕЖ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

План практичного заняття:

- 1. Міжнародна співпраця правоохоронних органів як чинник економічної безпеки держави. Економічна злочинність як транснаціональна загроза.**
- 2. Поняття та види міжнародних правоохоронних мереж.**
- 3. Роль Інтерполу у протидії економічним правопорушенням.**
- 4. Європол як інструмент координації боротьби з економічною злочинністю.**
- 5. Співпраця України з міжнародними правоохоронними організаціями. Механізми обміну оперативною та аналітичною інформацією.**
- 6. Роль міжнародних правоохоронних мереж у боротьбі з корупцією.**
- 7. Міжнародно-правові підстави екстрадиції та правової допомоги.**
- 8. Проблеми юрисдикції у розслідуванні економічних правопорушень.**

Контрольні питання

1. Що розуміється під міжнародними правоохоронними мережами?
2. Які основні економічні злочини мають транснаціональний характер?
3. Яку роль відіграє Інтерпол у забезпеченні економічної безпеки?
4. У чому полягає значення Європолу для України?
5. Які форми міжнародної правоохоронної співпраці існують?
6. Що таке спільні слідчі групи?

7. Які механізми використовуються для розшуку злочинних активів?

8. Які труднощі виникають при транскордонному розслідуванні?

9. Яка роль міжнародної правової допомоги у кримінальних провадженнях?

10. Як здійснюється екстрадиція осіб, підозрюваних в економічних злочинах?

11. Які органи України взаємодіють з міжнародними мережами?

12. У чому полягає обмін аналітичною інформацією?

13. Які ризики для економічної безпеки виникають без міжнародної співпраці?

14. Як міжнародні мережі сприяють протидії відмиванню коштів?

15. Чому міжнародна правоохоронна взаємодія є критично важливою для України?

Ситуація 1

У ході досудового розслідування органами України встановлено, що посадові особи великої промислової групи, яка здійснювала діяльність у сфері енергетики та металургії, протягом тривалого часу виводили значні фінансові ресурси за межі України. Для цього використовувалася складна багаторівнева структура компаній-нерезидентів, зареєстрованих у кількох державах Європейського Союзу та офшорних юрисдикціях. Фінансові потоки маскувалися під оплату консалтингових, маркетингових та логістичних послуг, фактичне надання яких підтвердити неможливо. Отримані кошти надалі інвестувалися у комерційну

нерухомість, корпоративні права та фінансові інструменти за кордоном. Частина активів оформлялася на підставних осіб.

Складність розслідування полягала у відсутності прямого доступу до банківської та корпоративної інформації іноземних компаній, а також у різному підході держав до фінансової та банківської таємниці. Частина фігурантів перебувала за межами України, у країнах, які не завжди оперативно реагували на запити про правову допомогу.

Які міжнародні правоохоронні мережі та організації доцільно залучити для координації такого розслідування? Які механізми міжнародної правової допомоги можуть бути використані для отримання фінансової інформації та арешту активів? Які проблеми юрисдикції виникають у цій справі та як вони можуть бути подолані? Яка роль спільних слідчих груп у документуванні таких злочинів?

Ситуація 2

У межах кримінального провадження щодо корупційних правопорушень було встановлено, що високопосадовець державної компанії, яка реалізовувала інфраструктурні проєкти за рахунок міжнародних кредитів, систематично отримував неправомірну вигоду. Грошові кошти перераховувалися через іноземні банки та платіжні системи, а згодом конвертувалися у криптоактиви.

Для легалізації доходів використовувалися інвестиційні фонди, зареєстровані в інших державах, які формально діяли в межах місцевого законодавства.

Українські правоохоронні органи зіткнулися з необхідністю довести зв'язок між рішеннями посадової особи, рухом коштів та кінцевим бенефіціаром активів, що перебував за кордоном.

Яку роль відіграють міжнародні правоохоронні мережі у викритті корупційних схем з іноземним елементом? Які інструменти міжнародного фінансового моніторингу можуть бути використані? Які органи України координують міжнародну правоохоронну взаємодію у таких справах? Як подібні правопорушення впливають на довіру міжнародних партнерів до України?

Ситуація 3.

У період дії воєнного стану правоохоронні органи України зафіксували зростання незаконного експорту стратегічно важливої сировини та товарів подвійного призначення. Формально операції здійснювалися через іноземні компанії-посередники, які не перебували під санкціями. Частина вантажів оформлювалася як гуманітарна або транзитна допомога.

Для припинення таких схем необхідно було взаємодіяти з митними, фінансовими та правоохоронними органами інших держав, які не завжди враховували ситуацію в Україні.

Які міжнародні правоохоронні механізми можуть бути використані для припинення незаконного експорту? Які складнощі виникають у притягненні до відповідальності іноземних посередників? Який вплив такі схеми мають на економічну та оборонну безпеку України?

Ситуація 4.

Українські правоохоронні органи оголосили у міжнародний розшук особу, підозрювану в організації масштабних економічних злочинів, пов'язаних із розкраданням державних коштів. Підозрюваний перебував у державі, законодавство якої передбачало суворі вимоги до екстрадиції, зокрема перевірку дотримання прав людини та політичної вмотивованості переслідування.

Водночас активи підозрюваного були розміщені у кількох країнах, що вимагало паралельних правових дій з їх арешту та подальшого повернення.

Які міжнародні правоохоронні мережі залучаються до розшуку таких осіб? Які альтернативні механізми притягнення до відповідальності існують у разі відмови в екстрадиції? Яка роль міжнародної правової допомоги у поверненні активів? Які принципи міжнародного права застосовуються у таких випадках?

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тема 1.

1. Яка з наведених ознак найбільш повно відображає сутність економічної безпеки держави?	6. У чому полягає ключова відмінність економічної безпеки від економічної політики держави?
А. Здатність держави забезпечувати стабільне економічне зростання за будь-яких умов В. Стан захищеності національної економіки від внутрішніх і зовнішніх загроз, що забезпечує її стійкий розвиток С. Наявність розвиненої ринкової економіки та високого рівня конкуренції Д. Здатність держави контролювати всі економічні процеси	А. Економічна безпека орієнтована на прибуток В. Економічна політика не має правового регулювання С. Економічна безпека спрямована на захист від загроз, а економічна політика на розвиток Д. Між ними не існує суттєвих відмінностей
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
2. Який підхід до розуміння економічної безпеки є найбільш характерним для сучасної наукової доктрини?	7. Який із наведених чинників може розглядатися як внутрішня загроза економічній безпеці держави?
А. Економічна безпека як виключно фінансова стабільність В. Економічна безпека як відсутність економічних	А. Світові фінансові кризи В. Коливання цін на світових ринках С. Корупція в органах державної влади

ризиків С. Економічна безпека як комплексний стан захищеності економічної системи Д. Економічна безпека як державний контроль над економікою	Д. Зміни клімату
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С
3. Яке з наведених положень найточніше розкриває взаємозв'язок економічної безпеки з національною безпекою?	8. Яке твердження найбільш точно відображає структурний підхід до економічної безпеки?
А. Економічна безпека є самостійною категорією, не пов'язаною з національною безпекою В. Економічна безпека є складовою національної безпеки держави С. Національна безпека є підрозділом економічної безпеки Д. Економічна безпека стосується виключно приватного сектору	А. Економічна безпека зводиться до макроекономічних показників В. Економічна безпека охоплює взаємопов'язані підсистеми, кожна з яких має власні загрози С. Економічна безпека існує лише на рівні держави Д. Структура економічної безпеки є сталою і незмінною
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
4. Який елемент НЕ належить до структури економічної безпеки держави?	9. Яке з наведених положень є принциповим для розуміння економічної безпеки у правовому аспекті?
А. Фінансова безпека В. Інвестиційна безпека	А. Пріоритет економічної доцільності над правом

С. Військова безпека D. Енергетична безпека	В. Відсутність державного втручання в економіку С. Забезпечення балансу між економічною свободою та захистом національних інтересів D. Повна заборона ризикової економічної діяльності
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С
5. Який критерій найчастіше використовується для структуризації економічної безпеки держави?	10. Яка роль правоохоронних органів у системі забезпечення економічної безпеки держави?
A. Галузевий поділ економіки B. Рівень доходів населення C. Форма власності D. Кількість суб'єктів господарювання	A. Виключно контроль за діяльністю бізнесу B. Реагування лише на вже вчинені економічні злочини C. Виявлення, попередження та припинення економічних правопорушень і загроз D. Формування економічної політики держави
Правильна відповідь: А	Правильна відповідь: С

Тема 2.

1. Яке значення має нормативно-правова база у системі забезпечення	6. Яка особливість нормативно-правового регулювання економічної безпеки України є
---	--

економічної безпеки держави?	найбільш характерною?
А. Вона регулює виключно економічну діяльність суб'єктів господарювання В. Вона формує правові засади запобігання, виявлення та реагування на загрози економічній безпеці С. Вона застосовується лише після вчинення економічних злочинів Д. Вона має рекомендаційний характер	А. Наявність єдиного кодифікованого акту В. Повна відсутність підзаконних нормативних актів С. Комплексний міжгалузевий характер регулювання Д. Застосування виключно кримінального законодавства
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
2. Який нормативно-правовий акт має найвищу юридичну силу у сфері забезпечення економічної безпеки України?	7. Який кодекс України відіграє ключову роль у запобіганні правопорушенням, що загрожують економічній безпеці?
А. Закон України «Про Бюро економічної безпеки України» В. Стратегія економічної безпеки України С. Конституція України Д. Кримінальний кодекс України	А. Кримінальний кодекс України В. Цивільний кодекс України С. Сімейний кодекс України Д. Житловий кодекс України
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: А
3. Який документ визначає стратегічні пріоритети держави у	8. Яке з наведених положень відображає взаємозв'язок між

сфері економічної безпеки?	нормативно-правовою базою та правоохоронною діяльністю?
А. Кримінальний кодекс України В. Стратегія економічної безпеки України С. Податковий кодекс України Д. Господарський кодекс України	А. Правоохоронні органи діють незалежно від нормативно-правової бази В. Нормативно-правова база визначає межі та форми правоохоронного реагування С. Правоохоронна діяльність передуює правовому регулюванню Д. Нормативно-правова база має значення лише для судів
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
4. Яке твердження найбільш коректно характеризує Стратегію економічної безпеки України?	9. Який принцип є базовим для нормативно-правового забезпечення економічної безпеки?
А. Має виключно декларативний характер В. Є актом прямої дії у кримінальних провадженнях С. Визначає напрями державної політики у сфері економічної безпеки Д. Замінює галузеве законодавство	А. Принцип абсолютної економічної свободи В. Принцип доцільності над законністю С. Принцип законності та пропорційності втручання Д. Принцип повного державного контролю
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С
5. Який із наведених нормативно-правових актів безпосередньо	10. Яка роль міжнародних правових актів у нормативно-правовій базі

регулює діяльність правоохоронного органу у сфері економічної безпеки?	економічної безпеки України?
А. Закон України «Про Національну безпеку України» В. Закон України «Про Бюро економічної безпеки України» С. Закон України «Про державну службу» Д. Закон України «Про захист прав споживачів»	А. Вони не мають жодного значення В. Застосовуються лише у разі відсутності національного законодавства С. Є складовою частиною національної правової системи за умови ратифікації Д. Заміняють внутрішнє законодавство України
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С

Тема 3.

1. Що слід розуміти під системою суб'єктів забезпечення економічної безпеки держави?	6. Яке твердження найбільш точно відображає роль Бюро економічної безпеки України?
А. Сукупність правоохоронних органів, що розслідують економічні злочини В. Сукупність державних органів і інституцій, діяльність яких спрямована на захист економічних інтересів держави С. Органи, що здійснюють	А. Формування податкової політики держави В. Здійснення досудового розслідування всіх економічних злочинів С. Аналітична та правоохоронна діяльність у сфері економічної безпеки Д. Контроль за

контроль за підприємницькою діяльністю D. Лише органи виконавчої влади	ціноутворенням
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
2. Яка ознака є визначальною для віднесення органу до суб'єктів забезпечення економічної безпеки?	7. Яка функція НЕ є характерною для контролюючих органів у системі економічної безпеки?
A. Наявність повноважень у сфері господарської діяльності B. Здійснення фінансового контролю C. Наявність функцій щодо виявлення, запобігання або реагування на економічні загрози D. Підпорядкування Кабінету Міністрів України	A. Проведення перевірок і моніторингу B. Застосування адміністративних заходів C. Досудове розслідування кримінальних правопорушень D. Виявлення порушень економічного законодавства
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С
3. Який орган відіграє координуючу роль у формуванні державної політики у сфері національної, у тому числі економічної, безпеки?	8. Яке з наведених положень є ключовим для ефективної взаємодії суб'єктів економічної безпеки?
A. Кабінет Міністрів України B. Рада національної безпеки і оборони України C. Міністерство фінансів України	A. Повна автономність кожного органу B. Дублювання повноважень C. Чітке розмежування компетенцій та

D. Бюро економічної безпеки України	координація дій D. Підпорядкування всіх органів одному суб'єкту
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
4. Яка особливість повноважень правоохоронних органів у системі забезпечення економічної безпеки?	9. Який орган здійснює регуляторні та наглядові функції у банківській системі України?
A. Вони здійснюють виключно аналітичні функції B. Вони забезпечують стратегічне планування економічної політики C. Вони реалізують функції виявлення, припинення та розслідування економічних правопорушень D. Вони контролюють діяльність усіх суб'єктів господарювання	A. Бюро економічної безпеки України B. Міністерство економіки України C. Національний банк України D. Державна податкова служба України
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С
5. Який суб'єкт забезпечення економічної безпеки здійснює фінансову розвідку?	10. Яка загроза найчастіше виникає у разі неналежного розмежування повноважень між суб'єктами економічної безпеки?
A. Бюро економічної безпеки України B. Національний банк України C. Державна служба фінансового моніторингу	A. Посилення державного контролю B. Зниження ролі приватного сектору C. Дублювання функцій та зниження ефективності

України Д. Антимонопольний комітет України	реагування Д. Підвищення рівня конкуренції
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С

Тема 4.

1. Яке основне призначення Бюро економічної безпеки України (БЕБ)?	6. Який орган здійснює процесуальне керівництво у кримінальних провадженнях щодо економічних правопорушень?
А. Здійснення податкового контролю за суб'єктами господарювання В. Забезпечення економічної безпеки шляхом протидії економічним правопорушенням С. Формування економічної політики держави Д. Контроль за діяльністю фінансових установ	А. Бюро економічної безпеки України В. Національна поліція України С. Прокуратура України Д. Служба безпеки України
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
2. Який нормативно-правовий акт визначає правові засади діяльності Бюро економічної безпеки України?	7. Яка з наведених функцій НЕ належить до повноважень БЕБ?
А. Кримінальний кодекс України В. Закон України «Про	А. Аналітичне дослідження економічних ризиків

Бюро економічної безпеки України» С. Закон України «Про Національну поліцію» D. Стратегія економічної безпеки України	В. Досудове розслідування економічних злочинів С. Формування державної економічної політики D. Взаємодія з іншими правоохоронними органами
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
3. Яка з наведених функцій є характерною для БЕБ, але не є типовою для інших правоохоронних органів?	8. Яке значення має міжвідомча взаємодія у сфері протидії економічним правопорушенням?
A. Досудове розслідування кримінальних правопорушень В. Застосування примусових заходів С. Аналітична діяльність з оцінки економічних ризиків D. Проведення обшуків і виїмок	A. Вона ускладнює процес розслідування В. Вона має формальний характер С. Вона забезпечує комплексний підхід до протидії економічним злочинам D. Вона не впливає на ефективність діяльності
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С
4. Який принцип має ключове значення для діяльності БЕБ у сфері економічних правопорушень?	9. Яка особливість відрізняє економічні правопорушення від інших видів злочинів з точки зору правоохоронної діяльності?
A. Принцип доцільності над законністю В. Принцип невтручання в економіку С. Принцип законності та	A. Вони завжди мають насильницький характер В. Вони є виключно адміністративними правопорушеннями

аналітичної обґрунтованості D. Принцип повного державного контролю	C. Вони часто маскуються під легальну господарську діяльність D. Вони не потребують аналітичного підходу
Правильна відповідь: C	Правильна відповідь: C
5. Яке твердження найбільш точно відображає співвідношення повноважень БЕБ та інших правоохоронних органів?	10. Який підхід є найбільш обґрунтованим у діяльності правоохоронних органів у сфері економічних правопорушень?
A. БЕБ здійснює контроль за всіма економічними правопорушеннями B. Повноваження БЕБ дублюють повноваження Національної поліції C. БЕБ діє у межах спеціалізованої компетенції у сфері економічних правопорушень D. БЕБ не взаємодіє з іншими правоохоронними органами	A. Реагування виключно після вчинення злочину B. Пріоритет репресивних заходів C. Поєднання аналітичних, превентивних і процесуальних заходів D. Мінімальне втручання незалежно від ризиків
Правильна відповідь: C	Правильна відповідь: C

Тема 5.

1. У чому полягає сутність державної політики економічної безпеки?	6. Яка роль правоохоронних органів у реалізації державної політики економічної безпеки?
A. У здійсненні повного	A. Формування

контролю держави над економікою В. У формуванні та реалізації комплексу заходів щодо захисту економічних інтересів держави від загроз С. У забезпеченні виключно фінансової стабільності Д. У регулюванні діяльності лише державних підприємств	стратегічних документів В. Реалізація заходів примусового характеру у межах повноважень С. Управління економічними процесами Д. Здійснення виключно контролюючих функцій
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
2. Який орган відіграє ключову роль у формуванні державної політики у сфері економічної безпеки?	7. Яке твердження найбільш коректно характеризує превентивний характер державної політики економічної безпеки?
А. Міністерство фінансів України В. Рада національної безпеки і оборони України С. Бюро економічної безпеки України Д. Національний банк України	А. Реагування лише після вчинення правопорушень В. Застосування виключно кримінальних заходів С. Спрямованість на попередження та мінімізацію загроз Д. Відсутність державного втручання
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
3. Який документ є основним стратегічним орієнтиром державної політики у сфері економічної безпеки?	8. Який інструмент НЕ є типовим для реалізації державної політики економічної безпеки?
А. Податковий кодекс	А. Стратегічне планування

України В. Державний бюджет України С. Стратегія економічної безпеки України D. Кримінальний кодекс України	В. Нормативно-правове регулювання С. Фінансовий та аналітичний моніторинг D. Приватизація як самоціль
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: D
4. Яка особливість державної політики економічної безпеки відрізняє її від поточної економічної політики?	9. Який фактор найбільше ускладнює реалізацію ефективної державної політики економічної безпеки?
A. Орієнтація виключно на короткострокові результати В. Спрямованість на захист від загроз і ризиків С. Відсутність правового регулювання D. Повна залежність від приватного сектору	A. Відсутність економічних ресурсів В. Фрагментарність рішень та слабка міжвідомча координація С. Наявність нормативно-правової бази D. Участь міжнародних організацій
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
5. Який принцип є базовим для реалізації державної політики економічної безпеки?	10. Який результат є очікуваним у разі ефективної реалізації державної політики економічної безпеки?
A. Принцип втручання держави В. Принцип доцільності над законністю С. Принцип законності та пропорційності D. Принцип адміністративного	A. Повна відсутність економічних ризиків В. Зростання кількості перевірок С. Стійкість економічної системи до внутрішніх і зовнішніх загроз D. Посилення

примусу	адміністративного контролю
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С

Тема 6.

1. У чому полягає сутність фінансової та податкової безпеки держави?	6. Яка роль правоохоронних органів у забезпеченні фінансової та податкової безпеки?
А. У забезпеченні максимальних податкових надходжень В. У стабільності фінансової системи та захищеності бюджетних доходів від загроз С. У посиленні контролю за всіма платниками податків Д. У зниженні податкового навантаження	А. Формування податкової політики В. Виявлення та розслідування правопорушень у фінансово-податковій сфері С. Здійснення фінансового нагляду Д. Проведення податкових перевірок
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
2. Який нормативно-правовий акт є базовим для регулювання податкової безпеки в Україні?	7. Яке твердження найбільш коректно відображає межі втручання держави у податкову сферу?
А. Кримінальний кодекс України В. Бюджетний кодекс України С. Податковий кодекс України Д. Закон України «Про Бюро економічної безпеки»	А. Держава має право втручатися без обмежень В. Податковий контроль здійснюється з дотриманням принципу пропорційності С. Податкові органи мають необмежені повноваження

України»	Д. Фінансова безпека має пріоритет над правами платників
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: В
3. Яке твердження найбільш точно відображає взаємозв'язок фінансової та податкової безпеки?	8. Який орган здійснює регуляторні та контрольні функції у сфері податкової безпеки?
А. Податкова безпека є складовою фінансової безпеки В. Фінансова безпека є частиною податкової С. Вони не пов'язані між собою Д. Податкова безпека має виключно адміністративний характер	А. Бюро економічної безпеки України В. Державна податкова служба України С. Національний банк України Д. Рада національної безпеки і оборони України
Правильна відповідь: А	Правильна відповідь: В
4. Яка загроза є найбільш типовою для фінансової та податкової безпеки держави?	9. Яка особливість фінансових правопорушень ускладнює їх виявлення та розслідування?
А. Низький рівень конкуренції В. Ухилення від сплати податків С. Зміни валютного курсу Д. Зростання інвестицій	А. Вони завжди мають публічний характер В. Вони маскуються під легальні фінансово-господарські операції С. Вони не завдають шкоди бюджету Д. Вони не потребують спеціальних знань
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
5. Який принцип має	10. Який підхід є

ключове значення для правового регулювання фінансової та податкової безпеки?	найбільш ефективним для забезпечення фінансової та податкової безпеки держави?
А. Принцип фіскального примусу В. Принцип законності та справедливості оподаткування С. Принцип повного державного контролю Д. Принцип доцільності над правом	А. Виключно репресивні заходи В. Повна лібералізація податкової системи С. Поєднання превентивних, контрольних та правоохоронних механізмів Д. Зменшення ролі держави
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С

Тема 7.

1. Яка основна мета антикорупційного законодавства України?	6. Який із наведених органів здійснює досудове розслідування корупційних злочинів, віднесених до його підслідності?
А. Посилення державного контролю за всіма сферами економіки В. Запобігання, виявлення та протидія корупції, а також усунення її причин і умов С. Покарання всіх посадових осіб незалежно від наслідків Д. Регулювання виключно	А. НАЗК В. Бюро економічної безпеки України С. Національне антикорупційне бюро України Д. Рахункова палата

діяльності державних підприємств	
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
2. Який нормативно-правовий акт є базовим у системі антикорупційного законодавства України?	7. Яке твердження найбільш коректно характеризує конфлікт інтересів?
А. Кримінальний кодекс України В. Закон України «Про запобігання корупції» С. Закон України «Про державну службу» Д. Закон України «Про Бюро економічної безпеки України»	А. Будь-яке поєднання службових і приватних інтересів В. Ситуація, у якій приватний інтерес впливає або може вплинути на об'єктивність виконання службових повноважень С. Наявність родинних зв'язків у державному органі Д. Отримання подарунків посадовими особами
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
3. Яке з наведених визначень найбільш точно відображає поняття корупції?	8. Який підхід є пріоритетним у сучасному антикорупційному законодавстві України?
А. Будь-яке порушення службової дисципліни В. Використання службових повноважень з метою отримання неправомірної вигоди С. Неєфективне управління державними ресурсами	А. Виключно репресивний В. Поєднання превентивних і каральних механізмів С. Повна лібералізація відповідальності Д. Адміністративний контроль без відповідальності

D. Перевищення посадових повноважень без настання наслідків	
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
4. Який орган є спеціально уповноваженим суб'єктом у сфері запобігання корупції?	9. Яка роль правоохоронних органів у реалізації антикорупційного законодавства?
A. Національна поліція України B. Національне антикорупційне бюро України C. Національне агентство з питань запобігання корупції D. Бюро економічної безпеки України	A. Формування антикорупційної політики B. Контроль за всіма державними органами C. Виявлення, розслідування та припинення корупційних правопорушень D. Проведення перевірок декларацій
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С
5. Яке з наведених повноважень належить НАЗК?	10. Який принцип має ключове значення для ефективної реалізації антикорупційного законодавства?
A. Досудове розслідування корупційних злочинів B. Процесуальне керівництво кримінальними провадженнями C. Контроль і перевірка декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави	A. Принцип доцільності над законністю B. Принцип невідворотності відповідальності C. Принцип повної державної таємниці D. Принцип мінімального втручання

D. Проведення негласних слідчих дій	
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: В

Тема 8.

1. У чому полягає основна загроза тіньової економіки для держави?	6. Яка роль суб'єктів первинного фінансового моніторингу у протидії легалізації доходів?
A. У зростанні підприємницької активності B. У порушенні конкурентного середовища та зменшенні бюджетних надходжень C. У підвищенні рівня зайнятості населення D. У розвитку неформальних економічних відносин	A. Проведення досудового розслідування B. Формування державної політики C. Виявлення та повідомлення про підозрілі фінансові операції D. Застосування кримінальних санкцій
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
2. Яке з наведених положень найбільш точно відображає сутність легалізації (відмивання) доходів?	7. Який принцип є базовим для системи протидії легалізації доходів?
A. Інвестування коштів у легальний бізнес B. Приховування або маскуванню незаконного походження доходів C. Ухилення від сплати податків D. Використання	A. Принцип повної фінансової таємниці B. Принцип ризик-орієнтованого підходу C. Принцип невтручання держави D. Принцип доцільності над законністю

ГОТІВКОВИХ КОШТІВ	
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
3. Який нормативно-правовий акт є базовим у сфері протидії легалізації доходів в Україні?	8. Яке твердження найбільш точно характеризує взаємозв'язок тіньової економіки та легалізації доходів?
А. Кримінальний кодекс України В. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів...» С. Податковий кодекс України Д. Закон України «Про Національний банк України»	А. Це незалежні явища В. Тіньова економіка є джерелом доходів для легалізації С. Легалізація доходів зменшує масштаби тіньової економіки Д. Вони не впливають на економічну безпеку
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
4. Який орган в Україні здійснює функції фінансової розвідки у сфері протидії відмиванню доходів?	9. Яка роль правоохоронних органів у системі протидії легалізації доходів?
А. Бюро економічної безпеки України В. Національний банк України С. Державна служба фінансового моніторингу України Д. Національне антикорупційне бюро України	А. Контроль за всіма фінансовими операціями В. Реагування лише після завершення легалізації С. Розслідування злочинів та притягнення винних до відповідальності Д. Здійснення фінансового моніторингу
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С

5. Яка з наведених ознак є характерною для операцій з підвищенням ризиком легалізації доходів?	10. Який підхід є найбільш ефективним у протидії тіньовій економіці та легалізації доходів?
А. Прозорість фінансових операцій В. Використання складних і багатоетапних фінансових схем С. Здійснення операцій через державні банки Д. Регулярна сплата податків	А. Виключно кримінально-правові заходи В. Повна лібералізація фінансової системи С. Комплексне поєднання превентивних, контрольних та правоохоронних механізмів Д. Посилення фінансової таємниці
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С

Тема 9.

1. Яка основна мета правового регулювання державних закупівель?	6. Яка з наведених ситуацій є найбільш типовою ознакою антиконкурентних узгоджених дій у закупівлях?
А. Забезпечення швидкого укладення договорів В. Раціональне та ефективне використання бюджетних коштів С. Підтримка окремих суб'єктів господарювання Д. Максимальне зменшення кількості учасників торгів	А. Зниження ціни під час аукціону В. Подання ідентичних тендерних пропозицій різними учасниками С. Велика кількість учасників торгів Д. Використання електронного підпису

Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
2. Який нормативно-правовий акт є базовим у сфері державних закупівель в Україні?	7. Яка роль правоохоронних органів у системі запобігання економічним ризикам у сфері закупівель?
А. Бюджетний кодекс України В. Закон України «Про публічні закупівлі» С. Податковий кодекс України Д. Закон України «Про Бюро економічної безпеки України»	А. Організація та проведення тендерів В. Контроль за всіма закупівлями С. Виявлення та розслідування правопорушень у сфері закупівель Д. Затвердження тендерної документації
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
3. Яке з наведених положень найбільш точно відображає економічний ризик у сфері державних закупівель?	8. Який підхід є найбільш ефективним для запобігання економічним ризикам у сфері державних закупівель?
А. Участь іноземних компаній у торгах В. Обмежена кількість учасників С. Ймовірність неефективного або нецільового використання бюджетних коштів Д. Використання електронної системи закупівель	А. Виключно кримінально-правове реагування В. Повна лібералізація процедур закупівель С. Комплексне поєднання превентивного контролю, прозорості та правоохоронного реагування Д. Обмеження доступу до інформації
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С
4. Який принцип	9. Яка з наведених ознак

публічних закупівель безпосередньо спрямований на зменшення корупційних ризиків?	свідчить про можливу корупційну складову в закупівлях?
А. Принцип оперативності В. Принцип централізації С. Принцип прозорості та відкритості Д. Принцип доцільності	А. Використання відкритих торгів В. Встановлення дискримінаційних вимог до учасників С. Подання тендерних пропозицій в електронній формі Д. Публікація договору в системі Prozorro
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: В
5. Який орган здійснює контроль за дотриманням законодавства у сфері публічних закупівель?	10. Який результат є очікуваним у разі ефективного правового регулювання державних закупівель?
А. Бюро економічної безпеки України В. Антимонопольний комітет України С. Державна служба фінансового моніторингу України Д. Національний банк України	А. Зменшення кількості процедур закупівель В. Посилення адміністративного контролю С. Мінімізація економічних ризиків та підвищення ефективності використання бюджетних коштів Д. Усунення всіх учасників з ринку
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С

Тема 10.

1. У чому полягає сутність інвестиційної безпеки держави?	6. Який орган забезпечує захист прав інвесторів у межах судової системи України?
А. У максимальному залученні іноземних інвестицій В. У захищеності інвестиційної діяльності від правових та економічних загроз С. У зменшенні ролі держави в економіці Д. У контролі за всіма інвестиційними проектами	А. Бюро економічної безпеки України В. Антимонопольний комітет України С. Судові органи України Д. Рада національної безпеки і оборони України
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
2. Який правовий механізм є базовим для захисту інвестицій в Україні?	7. Яка загроза є найбільш характерною для інвестиційної безпеки?
А. Кримінальна відповідальність В. Договірне регулювання інвестиційної діяльності С. Адміністративний контроль Д. Податкові пільги	А. Зростання конкуренції В. Непередбачуваність правового регулювання С. Розширення інвестиційного ринку Д. Збільшення обсягів інвестування
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
3. Яке з наведених положень найбільш точно відображає роль держави у забезпеченні інвестиційної безпеки?	8. Яка роль правоохоронних органів у забезпеченні інвестиційної безпеки?
А. Повне невтручання у інвестиційні процеси В. Виключно фіскальний	А. Регулювання інвестиційної діяльності В. Здійснення інвестиційної

контроль С. Створення правових гарантій і захист від незаконного втручання D. Управління інвестиційними проєктами	політики С. Захист інвесторів від кримінальних посягань і правопорушень D. Надання інвестиційних гарантій
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С
4. Який із наведених механізмів спрямований на захист інвесторів від неправомірних дій органів державної влади?	9. Який міжнародний механізм може бути використаний для захисту інвестицій?
A. Податковий аудит B. Судовий захист прав інвесторів C. Державне регулювання цін D. Ліцензування діяльності	A. Податкове адміністрування B. Міжнародний комерційний арбітраж C. Національна реєстрація підприємств D. Банківський контроль
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
5. Яке твердження найбільш коректно характеризує співвідношення інтересів інвестора та держави?	10. Який результат є очікуваним у разі ефективного правового захисту інвестицій?
A. Інтереси інвестора завжди мають пріоритет B. Інтереси держави завжди мають пріоритет C. Необхідність забезпечення балансу між приватними і публічними інтересами D. Інвестиційна діяльність	A. Повна відсутність інвестиційних ризиків B. Зменшення ролі держави C. Підвищення довіри інвесторів і стабільність інвестиційного середовища D. Посилення адміністративного контролю

не підлягає державному регулюванню	
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: С

Тема 11.

1. У чому полягає сутність енергетичної та інфраструктурної безпеки держави?	6. Яка роль держави у правовому забезпеченні енергетичної та інфраструктурної безпеки?
А. У збільшенні обсягів енергоспоживання В. У стабільному функціонуванні критично важливих систем та їх захищеності від загроз С. У повному державному контролі над енергетикою Д. У зменшенні кількості об'єктів інфраструктури	А. Виключно економічне регулювання В. Створення правових механізмів захисту та реагування на загрози С. Повне управління всіма об'єктами Д. Мінімальне втручання
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
2. Який об'єкт належить до критичної інфраструктури з точки зору економічної безпеки?	7. Яка роль правоохоронних органів у забезпеченні енергетичної та інфраструктурної безпеки?
А. Торговельні центри В. Об'єкти енергогенерації та енергопостачання С. Приватні склади Д. Офісні приміщення	А. Регулювання тарифів В. Управління об'єктами інфраструктури С. Виявлення, запобігання та припинення правопорушень і загроз Д. Планування енергетичної політики

Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
3. Яке твердження найбільш точно відображає взаємозв'язок енергетичної та ресурсної безпеки?	8. Який принцип має ключове значення для правового забезпечення енергетичної безпеки?
А. Вони не пов'язані між собою В. Ресурсна безпека є складовою енергетичної С. Енергетична та ресурсна безпека взаємодоповнюють одна одну Д. Енергетична безпека має виключно технічний характер	А. Принцип доцільності над законністю В. Принцип пропорційності та пріоритету безпеки С. Принцип повної лібералізації Д. Принцип відсутності державного контролю
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: В
4. Який нормативно-правовий акт визначає загальні засади захисту критичної інфраструктури в Україні?	9. Яке твердження найбільш коректно відображає роль приватного сектору у сфері критичної інфраструктури?
А. Податковий кодекс України В. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» С. Закон України «Про критичну інфраструктуру» Д. Закон України «Про Бюро економічної безпеки України»	А. Приватний сектор не залучається В. Приватні суб'єкти можуть бути власниками, але зобов'язані дотримуватися спеціальних вимог безпеки С. Приватна власність заборонена Д. Приватний сектор повністю автономний
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: В
5. Яка загроза є найбільш	10. Який результат є

характерною енергетичної інфраструктурної безпеки?	для та очікуваним у разі ефективного правового забезпечення енергетичної та інфраструктурної безпеки?
А. Зростання інвестицій В. Диверсія та незаконне втручання в роботу об'єктів С. Підвищення енергоефективності Д. Розвиток відновлюваної енергетики	А. Повна відсутність ризиків В. Посилення адміністративного контролю С. Стійкість критично важливих систем до внутрішніх і зовнішніх загроз Д. Зменшення кількості об'єктів інфраструктури
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С

Тема 12.

1. У чому полягає основна мета правового контролю за товарообігом і митною сферою?	6. Яка роль митних органів у системі контролю за товарообігом?
А. Спрощення переміщення товарів В. Забезпечення фіскальних інтересів держави та економічної безпеки С. Обмеження міжнародної торгівлі Д. Підтримка окремих суб'єктів господарювання	А. Формування митної політики В. Проведення митного контролю та оформлення товарів С. Розслідування всіх економічних злочинів Д. Здійснення фінансового моніторингу
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В

2. Який нормативно-правовий акт є базовим у сфері митного регулювання в Україні?	7. Яка роль правоохоронних органів у протидії правопорушенням у митній сфері?
А. Податковий кодекс України В. Митний кодекс України С. Господарський кодекс України D. Закон України «Про публічні закупівлі»	А. Здійснення митного оформлення В. Контроль за всіма зовнішньоекономічними операціями С. Виявлення та розслідування економічних правопорушень, пов'язаних з товарообігом D. Встановлення митних тарифів
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
3. Яке з наведених положень найбільш точно відображає поняття митного контролю?	8. Який підхід є найбільш ефективним для запобігання порушенням у митній сфері?
А. Виключно перевірка документів В. Сукупність заходів, що здійснюються для забезпечення дотримання митного законодавства С. Контроль лише за імпортом товарів D. Тимчасове обмеження переміщення товарів	А. Виключно репресивні заходи В. Повна лібералізація митного контролю С. Комплексне поєднання контролю, аналітики та правоохоронного реагування D. Повне обмеження зовнішньої торгівлі
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
4. Яка загроза є найбільш типовою у сфері	9. Яка з наведених ознак свідчить про можливе

товарообігу та митного контролю?	порушення митного законодавства?
А. Зростання експорту В. Незаконне переміщення товарів і заниження митної вартості С. Використання електронних декларацій Д. Залучення іноземних перевізників	А. Своєчасне подання декларацій В. Відповідність заявленої митної вартості ринковим цінам С. Невідповідність товаросупровідних документів Д. Використання електронного декларування
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
5. Який принцип має ключове значення для правового регулювання митної сфери?	10. Який результат є очікуваним у разі ефективного правового контролю за товарообігом і митною сферою?
А. Принцип повної лібералізації В. Принцип законності та ризик-орієнтованого підходу С. Принцип доцільності над правом Д. Принцип закритості інформації	А. Зменшення кількості імпорتنих операцій В. Посилення адміністративного тиску С. Захист економічних інтересів держави та добросовісної конкуренції Д. Обмеження доступу до міжнародних ринків
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С

Тема 13.

1. У чому полягає сутність кібербезпеки у фінансовій сфері?	6. Яка роль держави у забезпеченні кібербезпеки фінансових
--	---

	цифрових систем?
А. У захисті виключно комп'ютерної техніки В. У забезпеченні стабільності та захищеності цифрових фінансових систем від кіберзагроз С. У повному контролі держави над інтернетом Д. У технічному обслуговуванні банківських систем	А. Виключно технічне забезпечення В. Створення правових механізмів захисту та координації суб'єктів С. Повний контроль над цифровими платформами Д. Мінімальне втручання
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
2. Який нормативно-правовий акт визначає основні засади кібербезпеки в Україні?	7. Яка роль правоохоронних органів у сфері кібербезпеки фінансових систем?
А. Кримінальний кодекс України В. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» С. Податковий кодекс України Д. Закон України «Про Національний банк України»	А. Розробка програмного забезпечення В. Контроль за всіма інформаційними системами С. Виявлення, розслідування та припинення кіберзлочинів Д. Регулювання фінансових ринків
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
3. Яке твердження найбільш точно відображає взаємозв'язок кібербезпеки та економічної безпеки?	8. Який орган здійснює регуляторні та наглядові функції щодо банківських цифрових систем?
А. Кібербезпека має	А. Бюро економічної

виключно технічний характер В. Кібербезпека є складовою економічної безпеки держави С. Вони не пов'язані між собою D. Економічна безпека має пріоритет над кібербезпекою	безпеки України В. Національний банк України С. Служба безпеки України D. Рада національної безпеки і оборони України
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
4. Яка загроза є найбільш типовою для фінансових цифрових систем?	9. Яка особливість кіберзлочинів у фінансовій сфері ускладнює їх розслідування?
А. Зростання інвестицій В. Кібератаки та несанкціонований доступ до фінансових даних С. Підвищення прозорості фінансових операцій D. Використання електронних платіжних систем	А. Вони завжди мають публічний характер В. Вони не завдають фінансової шкоди С. Вони мають транскордонний і технологічно складний характер D. Вони не потребують правового регулювання
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
5. Який принцип є базовим для правового регулювання кібербезпеки?	10. Який підхід є найбільш ефективним для захисту фінансових цифрових систем?
А. Принцип повної відкритості інформації В. Принцип законності та ризик-орієнтованого підходу	А. Виключно технічні заходи В. Повна лібералізація цифрових фінансів С. Комплексне поєднання

С. Принцип доцільності над правом D. Принцип мінімального захисту	правових, організаційних та правоохоронних заходів D. Повна ізоляція фінансових систем від мережі
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С

Тема 14.

1. У чому полягає сутність правового захисту інтелектуальної власності?	6. Яка роль держави у сфері захисту інтелектуальної власності?
A. У повному державному контролі над творчою діяльністю B. У забезпеченні охорони результатів інтелектуальної діяльності від незаконного використання C. У забороні вільного поширення інформації D. У регулюванні виключно комерційних відносин	A. Виключно контроль за комерційною діяльністю B. Створення правових механізмів охорони та захисту прав C. Управління всіма об'єктами ІВ D. Мінімальне втручання
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
2. Який нормативно-правовий акт є базовим для захисту прав інтелектуальної власності в Україні?	7. Яка роль правоохоронних органів у сфері захисту інтелектуальної власності?
A. Кримінальний кодекс України B. Цивільний кодекс України C. Господарський кодекс	A. Реєстрація об'єктів ІВ B. Надання ліцензій C. Виявлення та розслідування правопорушень у сфері ІВ

України D. Податковий кодекс України	D. Розробка нормативних актів
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
3. Яке з наведених положень найбільш точно відображає економічне значення інтелектуальної власності?	8. Який орган здійснює функції у сфері реєстрації та охорони прав інтелектуальної власності в Україні?
A. Інтелектуальна власність не впливає на економічну безпеку B. Інтелектуальна власність є нематеріальним активом, що формує конкурентоспроможність економіки C. Інтелектуальна власність має виключно культурне значення D. Інтелектуальна власність не потребує правового захисту	A. Бюро економічної безпеки України B. Міністерство економіки України C. Національний банк України D. Антимонопольний комітет України
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
4. Яка загроза є найбільш типовою у сфері інтелектуальної власності?	9. Яка особливість правопорушень у сфері інтелектуальної власності ускладнює їх виявлення та розслідування?
A. Надмірне інвестування B. Порушення прав шляхом незаконного відтворення та розповсюдження C. Зростання інноваційної активності	A. Вони завжди мають фізичний характер B. Вони не завдають економічної шкоди C. Вони часто мають латентний та

D. Ліцензування об'єктів ІВ	транскордонний характер D. Вони не регулюються законом
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
5. Який принцип має ключове значення для правового захисту інтелектуальної власності?	10. Який результат є очікуваним у разі ефективного правового захисту інтелектуальної власності?
A. Принцип доцільності над законністю B. Принцип балансу між правами правовласника та суспільними інтересами C. Принцип повної заборони використання D. Принцип мінімального захисту	A. Повна відсутність порушень B. Зменшення ролі держави C. Стимулювання інновацій та зміцнення економічної безпеки D. Обмеження доступу до інформації
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С

Тема 15.

1. У чому полягає сутність корпоративної безпеки?	6. Яка форма відповідальності посадових осіб застосовується у разі завдання шкоди юридичній особі?
A. У повному контролі держави над корпораціями B. У захисті діяльності юридичної особи від внутрішніх і зовнішніх загроз C. У мінімізації	A. Кримінальна B. Адміністративна C. Цивільно-правова D. Виключно дисциплінарна

податкових зобов'язань D. У зменшенні ролі керівництва	
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
2. Який нормативно-правовий акт є базовим для регулювання відповідальності посадових осіб юридичних осіб?	7. Яка роль правоохоронних органів у сфері корпоративної безпеки?
A. Податковий кодекс України B. Цивільний кодекс України C. Кримінальний кодекс України D. Усі зазначені залежно від виду відповідальності	A. Управління корпораціями B. Формування корпоративної політики C. Виявлення та розслідування правопорушень, вчинених посадовими особами D. Реєстрація юридичних осіб
Правильна відповідь: D	Правильна відповідь: С
3. Яке з наведених положень найбільш точно відображає роль посадових осіб у системі корпоративної безпеки?	8. Який інструмент корпоративного управління сприяє запобіганню правопорушенням?
A. Вони не несуть персональної відповідальності B. Вони забезпечують управління та контроль за діяльністю юридичної особи C. Вони виконують виключно представницькі функції	A. Виключно фінансова звітність B. Внутрішній контроль C. Податкові пільги D. Зовнішній аудит

D. Вони діють незалежно від законодавства	
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
4. Яка загроза є найбільш типовою для корпоративної безпеки?	9. Яка особливість правопорушень у сфері корпоративної безпеки ускладнює їх виявлення?
A. Зростання інвестицій B. Зловживання службовим становищем C. Підвищення прозорості управління D. Розширення ринку	A. Вони завжди мають публічний характер B. Вони часто приховуються в межах корпоративної структури C. Вони не завдають шкоди D. Вони не мають правових наслідків
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
5. Який принцип має ключове значення для забезпечення корпоративної безпеки?	10. Який результат є очікуваним у разі ефективного правового регулювання корпоративної безпеки?
A. Принцип повної автономії керівництва B. Принцип добросовісності та належного управління C. Принцип доцільності над законністю D. Принцип мінімального контролю	A. Повна відсутність корпоративних ризиків B. Посилення адміністративного тиску C. Зменшення корпоративних правопорушень і підвищення відповідальності посадових осіб D. Зменшення ролі керівництва
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С

Тема 16.

1. У чому полягає основне призначення міжнародних правоохоронних мереж?	6. Який принцип має ключове значення для міжнародної правоохоронної співпраці?
А. Формування національної економічної політики В. Забезпечення обміну інформацією та координації між правоохоронними органами різних держав С. Контроль за діяльністю транснаціональних корпорацій D. Регулювання міжнародної торгівлі	А. Принцип повної відкритості інформації В. Принцип взаємної довіри та конфіденційності С. Принцип доцільності над правом D. Принцип односторонніх дій
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
2. Яка з наведених причин обумовлює необхідність міжнародної правоохоронної співпраці у сфері економічної безпеки?	7. Яка роль правоохоронних органів України у міжнародних мережах?
А. Локальний характер економічних злочинів В. Транскордонний характер фінансових і економічних правопорушень С. Відсутність національного законодавства D. Низький рівень	А. Виключно спостережна В. Обмежена консультативна С. Активна участь в обміні інформацією та спільних операціях D. Формування міжнародних санкцій

розвитку фінансових ринків	
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С
3. Який із наведених міжнародних інструментів використовується для оперативного правоохоронного обміну інформацією?	8. Яка загроза є найбільш типовою у разі відсутності міжнародної правоохоронної взаємодії?
А. Міжнародний валютний фонд В. Інтерпол С. Світовий банк D. Всесвітня організація торгівлі	А. Зменшення внутрішнього контролю В. Немоżliвість документування транскордонних економічних злочинів С. Зростання кількості внутрішніх перевірок D. Посилення адміністративного регулювання
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: В
4. Яка особливість відрізняє міжнародні правоохоронні мережі від міжнародних фінансових організацій?	9. Який міжнародно-правовий механізм використовується для отримання доказів з-за кордону?
А. Вони не мають жодних повноважень В. Вони здійснюють виключно економічну діяльність С. Вони спрямовані на правоохоронну координацію та інформаційний обмін	А. Податковий аудит В. Міжнародна правова допомога у кримінальних провадженнях С. Митне оформлення D. Арбітраж

D. Вони формують міжнародні договори	
Правильна відповідь: С	Правильна відповідь: В
5. Яка роль Egmont Group у системі міжнародної співпраці у сфері економічної безпеки?	10. Який результат є очікуваним у разі ефективної участі України в міжнародних правоохоронних мережах?
A. Надання кредитів державам B. Координація фінансових розслідувань і обміну інформацією між фінансовими розвідками C. Контроль за митною політикою D. Судовий розгляд міжнародних спорів	A. Повна ліквідація економічної злочинності B. Посилення державного контролю C. Підвищення ефективності протидії транскордонним економічним загрозам D. Зменшення ролі національних органів
Правильна відповідь: В	Правильна відповідь: С

ТЕМАТИКА ДЛЯ ЕСЕ

1. Де закінчується економічна свобода бізнесу і починається загроза економічній безпеці держави?
2. Чи повинна економічна безпека мати пріоритет над принципом мінімального втручання держави?
3. Нормативна фрагментарність як системна загроза економічній безпеці України.
4. Роль правоохоронних органів у превентивному захисті економіки.
5. Бюро економічної безпеки України: аналітичний орган чи класичний правоохоронний інструмент?
6. Чи можлива ефективна економічна безпека без міжвідомчої координації?
7. Фінансовий моніторинг як інструмент безпеки.
8. Тіньова економіка: злочин чи симптом економічної політики держави?
9. Конфлікт інтересів як фактор підриву економічної безпеки держави.
10. Державні закупівлі як зона підвищеного ризику економічних правопорушень.
11. Чи можлива прозорість публічних закупівель без правоохоронного контролю?
12. Антиконтурентні узгоджені дії як прихована форма економічної шкоди державі.
13. Захист інвестицій і національні інтереси: де межа компромісу?
14. Рейдерство як комплексна загроза економічній та корпоративній безпеці.
15. Кібербезпека фінансових систем як складова економічної безпеки держави.

16. Кіберзлочини у фінансовій сфері: новий виклик для традиційного права.

17. Кriptoактиви: інструмент розвитку чи фактор дестабілізації економічної безпеки?

18. Інтелектуальна власність як економічний ресурс і об'єкт злочинних посягань.

19. Контрафакт і піратство: приватна шкода чи загроза національній економіці?

20. Захист ІВ у цифрову епоху: чи встигає закон за технологіями?

21. Митна сфера як ключовий рубіж економічної безпеки держави.

22. Енергетична безпека як об'єкт правового та правоохоронного захисту.

23. Диверсія і саботаж як економічні загрози нового типу.

24. Роль приватного сектору у забезпеченні інфраструктурної безпеки.

25. Воєнні ризики та економічна безпека: нова реальність правового регулювання.

26. Міжнародні правоохоронні мережі як інструмент захисту економічних інтересів України.

27. Чи можлива економічна безпека без міжнародної співпраці?

28. Економічна безпека як показник зрілості правової держави.

ВИДИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ТА МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ

1. У межах аналітичного провадження правоохоронними органами України здійснюється комплексна оцінка діяльності транснаціональної бізнес-групи ORION GROUP, яка протягом останніх років активно розширює свою присутність у фінансовому, енергетичному та інфраструктурному секторах економіки України.

Формально більшість операцій групи відповідає вимогам національного та міжнародного законодавства. Водночас сукупність фінансових рішень, корпоративних структур і транскордонних операцій створює підстави вважати, що діяльність ORION GROUP може становити системну загрозу економічній та фінансовій безпеці держави, навіть за відсутності очевидного складу окремого злочину. ORION GROUP контролює мережу компаній-резидентів і нерезидентів, пов'язаних через спільних бенефіціарів. Значна частина фінансових потоків проходить через іноземні банки, які мають обмежений рівень інформаційної відкритості. Частина операцій має ознаки дроблення платежів і нетипової фінансової поведінки. Група активно використовує внутрішні кредити, деривативи та фінансові інструменти з відкладеним виконанням. Банки-партнери формально виконують вимоги фінансового моніторингу, не ініціюючи поглиблені перевірки.

Здобувач вищої освіти у межах цього завдання виступає представником правоохоронного органу,

відповідальним за формування аналітичного висновку, який може бути використаний для прийняття управлінських і процесуальних рішень. Об'єктом аналітичної оцінки у межах завдання є фінансова, корпоративна та транскордонна діяльність ORION GROUP у її сукупності, а предметом аналізу - є потенційні загрози економічній і фінансовій безпеці держави, що виникають у результаті поєднання формально правомірних дій.

МЕТА ЗАВДАННЯ

Метою завдання є формування у здобувачів вищої освіти здатності здійснювати комплексний аналіз економічної діяльності суб'єктів господарювання з позицій забезпечення економічної та фінансової безпеки держави. Виконання завдання спрямоване на розвиток уміння виявляти приховані фінансові ризики та правові загрози, що виникають у результаті поєднання формально правомірних дій і складних корпоративних та транскордонних фінансових схем.

У процесі роботи здобувачі вищої освіти повинні навчитися застосовувати норми фінансового, кримінального та міжнародного права для правової оцінки економічних процесів, а також формувати аргументовані аналітичні висновки, придатні для використання у практичній діяльності правоохоронних органів та при ухваленні управлінських і процесуальних рішень.

ОБОВ'ЯЗКОВІ ДЛЯ ВИКОНАННЯ РОЗДІЛИ

Розділ І. Ідентифікація загроз

На основі наведених даних здобувач вищої освіти повинен здійснити детальний аналіз фінансової діяльності ORION GROUP та визначити, які саме елементи цієї діяльності можуть становити загрозу економічній та фінансовій безпеці держави.

Необхідно обґрунтувати, чому окремі фінансові операції, які формально не порушують закон, у сукупності можуть створювати системний ризик. Особливу увагу слід приділити відмежуванню допустимої фінансової діяльності від зловживання правом. У межах цього розділу здобувач вищої освіти повинен не лише перелічити виявлені ризики, а й обґрунтувати їх системний характер, показавши взаємозв'язок між фінансовими, корпоративними та міжнародними елементами діяльності групи.

Розділ II. Правова оцінка

Здійснити правову оцінку виявлених ризиків з точки зору фінансового, банківського та кримінального законодавства України.

Здобувач вищої освіти повинен визначити, які норми права потенційно можуть бути застосовані у разі подальшого документування правопорушень, а також які прогалини або колізії законодавства ускладнюють правоохоронне реагування.

Особливу увагу слід приділити відмежуванню ситуацій, що можуть бути врегульовані засобами фінансового контролю або адміністративного нагляду, від таких, що створюють підстави для кримінально-правового реагування, навіть за відсутності завершеного складу злочину.

Розділ III. Роль правоохоронних та контролюючих органів

Проаналізувати повноваження правоохоронних, фінансових і контролюючих органів у цій ситуації. Обґрунтувати, який орган повинен відігравати провідну роль, а які забезпечувати допоміжні функції. Окремо оцінити ефективність міжвідомчої взаємодії та наслідки її відсутності.

У цьому розділі здобувач вищої освіти повинен обґрунтувати, який підхід до реагування є більш обґрунтованим у даній ситуації: превентивний (аналітичний супровід, фінансовий моніторинг, міжвідомча координація) чи репресивний (ініціювання кримінального провадження, застосування процесуальних заходів).

Необхідно показати ризики кожного з підходів, зокрема можливі негативні наслідки передчасного втручання або, навпаки, бездіяльності правоохоронних органів.

Розділ IV. Міжнародний аспект

Проаналізувати міжнародний характер фінансових операцій ORION GROUP та оцінити можливості використання міжнародних механізмів співпраці. Необхідно визначити, які інструменти міжнародної правової допомоги, фінансового моніторингу та правоохоронної взаємодії можуть бути застосовані для документування фінансових ризиків.

Розділ V. Висновки

Сформулювати узагальнений аналітичний висновок щодо того, чи може діяльність ORION GROUP бути кваліфікована як загроза економічній безпеці України. У

висновку здобувач вищої освіти повинен не лише сформулювати узагальнену оцінку діяльності ORION GROUP, а й запропонувати обґрунтований сценарій подальших дій держави, виходячи з принципу пропорційності втручання та забезпечення економічної безпеки.

Слід обґрунтувати доцільність або недоцільність застосування правоохоронних заходів превентивного характеру та окреслити можливі сценарії подальшого розвитку ситуації.

ФОРМА ВИКОНАННЯ

1. Обсяг: **10-12 сторінок (без урахування списку джерел).**

2. Шрифт: **Times New Roman, 14 pt, інтервал 1.5, поля стандартні.**

3. Посилання на джерела: **відповідно до вимог академічного цитування (ДСТУ, APA, OSCOLA або інший стиль, що рекомендується викладачем).**

2. Аналітичне завдання з оцінки правових механізмів забезпечення економічної безпеки

Метою індивідуального завдання є формування у здобувачів вищої освіти здатності критично аналізувати норми законодавства не лише з позицій їх формальної чинності, але й з точки зору реальної ефективності у забезпеченні економічної безпеки держави. У межах виконання завдання здобувач має відійти від опису правових норм і зосередитися на аналізі меж їх дії в реальних економічних процесах.

Здобувач вищої освіти самостійно обирає одну норму законодавства України, що застосовується у сфері

економічної безпеки держави. Це може бути норма фінансового, податкового, митного, господарського, антикорупційного, інвестиційного, корпоративного або іншого законодавства. Обрана норма має бути такою, що спрямована на захист економічних інтересів держави та використовується у правозастосовній практиці.

У процесі виконання завдання здобувач визначає, яку саме загрозу економічній безпеці вона покликана нейтралізувати. Після цього необхідно проаналізувати ситуацію, у якій ця норма перестав виконувати свою захисну функцію. Особлива увага приділяється випадкам, коли правова конструкція дозволяє суб'єктам господарювання діяти правомірно, але створювати системні економічні ризики.

Завдання передбачає аналіз того, чому у такій ситуації традиційні інструменти правоохоронного реагування є обмеженими або неефективними. Здобувач має показати, у чому саме полягає межа втручання правоохоронних органів, чому відсутні підстави для кримінально-правового реагування або чому застосування репресивних механізмів є непропорційним.

ФОРМА ВИКОНАННЯ

4. Обсяг: **4-6 сторінок (без урахування списку джерел).**

5. Шрифт: **Times New Roman, 14 pt, інтервал 1.5, поля стандартні.**

6. Посилання на джерела: **відповідно до вимог академічного цитування (ДСТУ, APA, OSCOLA або інший стиль, що рекомендується викладачем).**

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Поняття та сутність економічної безпеки держави
2. Мета, завдання та функції економічної безпеки
3. Принципи забезпечення економічної безпеки
4. Загрози економічній безпеці держави
5. Структура економічної безпеки держави
6. Механізми забезпечення економічної безпеки держави
7. Поняття та значення нормативно-правового забезпечення економічної безпеки держави
8. Конституційні засади забезпечення економічної безпеки України
9. Закони України у сфері економічної безпеки
10. Підзаконні нормативно-правові акти у сфері економічної безпеки
11. Повноваження правоохоронних органів у забезпеченні економічної безпеки
12. Міжнародно-правові акти та їх вплив на економічну безпеку України
13. Поняття та значення системи суб'єктів забезпечення економічної безпеки
14. Класифікація суб'єктів забезпечення економічної безпеки
15. Органи державної влади як суб'єкти забезпечення економічної безпеки.
16. Центральні органи виконавчої влади у системі економічної безпеки
17. Судові та правоохоронні інститути у забезпеченні економічної безпеки.
18. Правоохоронні органи як ключові суб'єкти забезпечення економічної безпеки

19. Недержавні суб'єкти забезпечення економічної безпеки

20. Міжвідомча взаємодія суб'єктів забезпечення економічної безпеки

21. Поняття, ознаки та місце економічних правопорушень у системі загроз національній безпеці

22. Правові засади діяльності Бюро економічної безпеки України

23. Повноваження БЕБ України у сфері протидії економічним правопорушенням

24. Правоохоронні органи у сфері протидії економічним правопорушенням

25. Повноваження Національної поліції України у сфері протидії економічним правопорушенням

26. Роль Служби безпеки України у сфері протидії економічним правопорушенням

27. Компетенція НАБУ та прокуратури (САП) у сфері протидії економічним правопорушенням

28. Правові гарантії у сфері протидії економічним правопорушенням

29. Роль суду у забезпеченні законності діяльності правоохоронних органів у сфері протидії економічним правопорушенням

30. Захист прав суб'єктів господарювання у сфері протидії економічним правопорушенням

31. Державна політика як інструмент забезпечення економічної безпеки.

32. Співвідношення економічної політики та політики економічної безпеки

33. Стратегічні засади державної політики економічної безпеки

34. Правові засади формування та реалізації державної політики економічної безпеки

35. Суб'єкти формування та реалізації державної політики економічної безпеки

36. Роль правоохоронних органів у реалізації державної політики економічної безпеки

37. Поняття фінансової безпеки держави та її місце у системі національної безпеки.

38. Податкова безпека як складова фінансової безпеки: зміст, ознаки, функції.

39. Правові основи забезпечення фінансової та податкової безпеки в Україні.

40. Система суб'єктів забезпечення фінансової та податкової безпеки держави.

41. Повноваження органів державної влади у сфері фінансового контролю.

42. Податкові та фінансові правопорушення як загроза економічній стабільності держави.

43. Міжнародно-правові стандарти у сфері фінансової та податкової безпеки.

44. Податкова дисципліна та правова культура платників податків.

45. Поняття, ознаки, наслідки корупції як системної загрози економічній безпеці держави.

46. Місце антикорупційного законодавства у системі забезпечення національної та економічної безпеки.

47. Система суб'єктів запобігання та протидії корупції: повноваження та взаємодія.

48. Роль правоохоронних органів і спеціалізованих антикорупційних інституцій.

49. Антикорупційні обмеження та заборони у сфері публічного управління та економіки.

50. Фінансовий контроль, декларування та перевірка активів як інструменти економічної безпеки.

51. Юридична відповідальність за корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення.

52. Економіко-правова природа та форми прояву тіньової економіки.

53. Роль фінансового моніторингу у протидії тіньовій економіці.

54. Суб'єкти первинного та державного фінансового моніторингу.

55. Поняття легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

56. Правоохоронні органи у системі протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

57. Поняття та значення офшорних юрисдикцій.

58. Кримінально-правові, адміністративні та фінансові заходи протидії тіньовим процесам.

59. Міжнародні стандарти та зобов'язання України.

60. Державні закупівлі як інструмент реалізації публічних фінансів і фактор економічної безпеки.

61. Нормативно-правові засади регулювання державних закупівель в Україні.

62. Поняття, види, джерела виникнення ризиків у сфері державних закупівель.

63. Принципи публічних закупівель та їх значення для мінімізації ризиків.

64. Суб'єкти сфери публічних закупівель та межі їх повноважень.

65. Відповідальність за порушення законодавства у сфері закупівель.

66. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності: правова характеристика.

67. Види інвестицій та суб'єкти інвестиційних правовідносин.

68. Інвестиційна безпека як складова економічної безпеки держави.

69. Роль держави у забезпеченні інвестиційної безпеки.

70. Правові гарантії захисту інвестицій відповідно до законодавства України.

71. Роль правоохоронних органів у забезпеченні захисту прав інвесторів.

72. Взаємодія правоохоронних органів з іншими суб'єктами забезпечення інвестиційної безпеки.

73. Механізми запобігання рейдерству та незаконному захопленню активів.

74. Поняття енергетичної, ресурсної та інфраструктурної безпеки як складових економічної безпеки держави.

75. Загрози енергетичній безпеці та їх правова оцінка.

76. Правове регулювання енергетичної безпеки в Україні.

77. Правова характеристика та класифікація об'єктів критичної інфраструктури.

78. Ресурсна безпека держави: правові засади користування надрами та іншими природними ресурсами.

79. Інфраструктурна безпека як об'єкт правоохоронної діяльності.

80. Повноваження правоохоронних органів у сфері забезпечення енергетичної безпеки.

81. Роль Бюро економічної безпеки України у протидії правопорушенням у сфері енергетики та ресурсів.

82. Міжнародно-правові стандарти захисту критичної інфраструктури.

83. Поняття товарообігу та митної сфери як об'єктів правового регулювання.

84. Правові засади державного контролю за товарообігом.

85. Система органів, що здійснюють контроль у митній сфері.

86. Повноваження митних органів у сфері контролю за переміщенням товарів.

87. Роль правоохоронних органів у забезпеченні законності у митній сфері.

88. Взаємодія митних і правоохоронних органів у протидії економічним правопорушенням.

89. Правові механізми запобігання незаконному переміщенню товарів через митний кордон.

90. Контрабанда та інші правопорушення у сфері товарообігу.

91. Правові механізми боротьби з ухиленням від сплати митних платежів.

92. Використання інформаційних систем в митному контролі.

93. Кібербезпека як складова економічної та національної безпеки держави.

94. Суб'єкти забезпечення кібербезпеки та їх повноваження.

95. Роль правоохоронних органів у протидії кіберзлочинності.

96. Фінансові цифрові системи як об'єкти правового захисту.

97. Загрози кібербезпеці фінансового сектору: поняття, види, наслідки.

98. Захист банківських та платіжних систем від кіберзагроз.

99. Протидія шахрайству з використанням електронних платіжних засобів.

100. Захист персональних даних у фінансових цифрових системах.

101. Міжнародно-правове співробітництво у боротьбі з кіберзлочинністю.

102. Інтелектуальна власність як об'єкт правового регулювання та складова економічної безпеки держави.

103. Поняття та система об'єктів інтелектуальної власності.

104. Порухення прав інтелектуальної власності: поняття та види.

105. Економічні правопорушення у сфері інтелектуальної власності.

106. Контрафактна продукція та піратство як загроза економічній безпеці.

107. Повноваження правоохоронних органів у сфері захисту інтелектуальної власності.

108. Корпоративна безпека як елемент економічної безпеки суб'єктів господарювання.

109. Поняття та складові корпоративної безпеки.

- 110. Загрози корпоративній безпеці.
- 111. Посадові особи юридичних осіб: правовий статус і обсяг повноважень.
- 112. Обов'язки посадових осіб щодо забезпечення корпоративної безпеки.
- 113. Конфлікт інтересів у діяльності посадових осіб.
- 114. Зловживання корпоративними правами та управлінськими повноваженнями.
- 115. Роль правоохоронних органів у забезпеченні корпоративної безпеки.
- 116. Міжнародна співпраця правоохоронних органів як чинник економічної безпеки держави.
- 117. Економічна злочинність як транснаціональна загроза.
- 118. Поняття та види міжнародних правоохоронних мереж.
- 119. Роль Інтерполу у протидії економічним правопорушенням.
- 120. Європол як інструмент координації боротьби з економічною злочинністю.
- 121. Співпраця України з міжнародними правоохоронними організаціями.
- 122. Механізми обміну оперативною та аналітичною інформацією.
- 123. Роль міжнародних правоохоронних мереж у боротьбі з корупцією.
- 124. Міжнародно-правові підстави екстрадиції та правової допомоги.
- 125. Проблеми юрисдикції у розслідуванні економічних правопорушень.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96- ВР. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254K/96-BD>.

2. Житловий кодекс України : Закон УРСР від 30 червня 1983 URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-1\(\)</Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-1()</Text)

3. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 URL: <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 груд. 1984 р. № 8073-Х зі змінами і допов. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10#Text>

5. Кримінальний кодекс України: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

6. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 44–45. № 46–47. № 48. Ст. 552.

7. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. Ст. 112.

8. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. №435- IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

9. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. в ред. Закону України від 03.10.2017 р. № 2147-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>

10. Проект Кримінального кодексу України (контрольний текст станом на 21.07.2025 р.). URL: <https://newcriminalcode.org.ua/upload/media/2025/08/20/00-kontrolnyj-proyekt-kk-21-07-2025.pdf> (

11. Порядок надання інформації щодо відстеження (моніторингу) фінансових операцій. Наказ Міністерства фінансів України від 05.04. 2021 № 196. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0576-21#Text>

12. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>

13. Про Бюро економічної безпеки: Закон України від 28.01.2021 № 1150-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>

14. Про валюту і валютні операції: Закон від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

15. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22 грудня 2005 № 3262-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3262-15#Text>

16. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 р. № 675-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19>

17. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

18. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

19. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом,

фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX.

20. Про захист від недобросовісної конкуренції: закон України від 7.06.1996 р. № 236/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text>

21. Про захист економічної конкуренції: закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>

22. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959- XII // ВВР. 1991. № 29. ст. 377

23. Про інформацію: закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>

24. Про національну безпеку України: закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355>

25. Про Національну поліцію: Закон від 02.07.2015 № 580-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

26. Про Основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні. Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>

27. Про пробацію: закон України від 5.02.2015 р. № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text>

28. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 № 2229-XII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>

29. Про фінансові послуги та фінансові компанії: закон України від 14.12.2021 р. № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#n125>

30. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»: указ Президента України від 25.02.2017 р. № 47/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text>

31. Регламент Європейського парламенту і Ради ЄС № 608/2013 від 12 червня 2013 р. «Щодо забезпечення митними органами дотримання прав інтелектуальної власності». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_021-13#Text

32. Положення про Державну аудиторську службу України. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2016 р. № 43. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43-2016-%D0%BF#Text>

33. Положення про Державну податкову службу України. Положення про Державну митну службу України. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>

34. Про окремі заходи щодо забезпечення державного фінансового контролю. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.09.2022 № 1119. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1119-2022-%D0%BF#Text>

35. Про схвалення Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього

підприємництва на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024—2027 роках. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/proskhvalennia-strategii-vidnovlennia-staloho-rozvytku-ta-tsyfrovoi-transformatsii-maloho-i-s821300824>.

36. Стратегія економічної безпека України на період до 2025: Указ Президента України від 11 серпні 2021. №347/2021 / Урядовий кур'єр. 2021. №156. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text>

Підручники, посібники, наукові праці:

1. Актуальні виклики та загрози економічній безпеці України в умовах воєнного стану. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-05/executive-1.pdf>

2. Варналій З. Економічна безпекологія: сутність, особливості України в добу сучасних викликів та загроз. Знання України. 2025, 358 с.

3. Возняковська К.А. Цифрова самозайнятість чи кримінальний ризик? Юридична природа вебкам-моделінгу в умовах цифрової трансформації: міжгалузевий аналіз, зарубіжний досвід і перспективи нормативної легалізації в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*, № 2/2025 <http://apnl.dnu.in.ua/arkhiv?id=134>

4. Возняковська К.А., Біленець Д.А. Кубрак Г.О. Механізми адміністративного контролю за діяльністю суб'єктів господарювання у сфері зовнішньоекономічної діяльності в контексті економічної безпеки держави. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025, № 4 (3) С.

467-473

https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/08/APP_04_2025_part-3.pdf

5. Возняковська К.А., Біленець Д.А., Марчук В.В. Антикорупційні механізми у системі публічного адміністрування як засіб боротьби з організованою злочинністю в сфері господарювання. *Науковий вісник УжНУ. Серія: Право*. 2024, №84. <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/08/84-part-3.pdf>

6. Возняковська К.А., Петрюк Д. Кримінально-правове регулювання рейдерства та захист бізнесу в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2025, № 5. <http://lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv?id=186>

7. Возняковська К.А. Запобігання економічним злочинам у сфері державних оборонних закупівель. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2025. №. 5. Р. 128–133. URL: <https://doi.org/10.32782/tnu-2707-0581/2025.5/22>.

8. Возняковська К.А. Шахрайство з боку бізнес-партнерів у господарських відносинах: правовий аналіз, судова практика та механізми протидії. *Analytical and Comparative Jurisprudence*. 2025. Т. 1, № 3. С. 366–372. URL: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.1.56>.

9. Возняковська К. А. Аналітична діяльність БЕБ як інструмент державного втручання. *Європейський правничий часопис*. 2025. С. 190–196. URL: [https://doi.org/10.36919/3041-1149\(print\).9.2025.190-196](https://doi.org/10.36919/3041-1149(print).9.2025.190-196)

10. Возняковська К.А., Петрюк Д. Правовий статус Інтерполу у розслідуванні транснаціональних банкрутств і комерційних шахрайств. *Науковий вісник*

Ужгородського національного університету. Серія: *Право*. 2025. Т. 90. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/340717>.

11. Довгополий А. С., Плахотнюк О. І. Глобальна економічна безпека в умовах геополітичної нестабільності : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 268 с.

12. Економічна безпека України в умовах високих воєнних ризиків та глобальної нестабільності: експ.-аналіт. доп. / [Базилук Я., Власенко Р., Власюк О. та ін.] ; за заг. ред. Я. Жаліла. Київ: НІСД, 2025. 104 с. <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2025.03>

13. Економічна безпека: міжнародний і національний рівень: збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України за матеріалами III-ї науково-практичної конференції (м. Харків, 16 липня 2024 року) / за ред. С.В. Глібка, А.М. Любич. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2024. 149 с. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/conf_16.07.2024.pdf

14. Інструменти підтримки бізнесу у воєнний час. Квітень 2024 року. URL: <http://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/instrumenty-pidtrymky-biznesu-u-voyennyu-chas-kviten-2024-roku>

15. Кабінет Міністрів представив Проект Програми дій Уряду. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/kabinet-ministriv-predstavyyv-proekt-prohramy-dii-uriadu>

16. Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> .

17. Пересоляк О.В. Адміністративно-правове

забезпечення заснування та реєстрації нового бізнесу внутрішньо переміщених осіб в Україні. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. 2023. Том 34 (73) № 3.
https://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/3_2023/3_2023.pdf#page=189

18. План дій Ради Європи для України на 2023-2026 роки «Стійкість, відновлення та відбудова» Затв. Комітетом міністрів Ради Європи 14 грудня 2022. URL: <https://rm.coe.int/action-plan-ukraine-2023-2026-ukr/1680aa8282>

Допоміжна:

1. Бартош І.І., Душевська О.В. Суб'єкт кримінальних правопорушень, передбачених статтями 2222 та 2323 Кримінального кодексу України. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 10. с. 526-528.

2. БЕБ викрило фабрику з пошиття контрафактного «брендового» одягу: вилучено майна на 100 млн грн. URL: <https://esbu.gov.ua/news/beb-vykrylo-fabryku-z-poshyttiakontrafaktnoho-brendovoho-odiahu-vylucheno-maina-na-100-mln-hrn>

3. Білінський І. А. Сутність та соціальна зумовленість криміналізації незаконного грального бізнесу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2025, [Том 4 № 89](#). URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/337184>

4. Вилучили контрафактної побутової хімії на 1,5 млн грн: поліцейські Прикарпаття ліквідували підпільний цех. URL:

<https://cyberpolice.gov.ua/news/vyluchyly-kontrafaktnoyipobutovoyi-ximiyi-na--mln-grn-policzejski-prykarpattyalikviduvaly-pidpilnyj-czех-7544/>

5. Возняковська К. А. Захист права інтелектуальної власності в господарських судах України: ефективні стратегії для бізнесу. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 6. <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/12/52.pdf>

6. Возняковська К. А. Імплементация законодавства ЄС у національне законодавство України в сфері регулювання державної підтримки малого та середнього бізнесу. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 4. <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/310960>

7. Возняковська К. А., Баряхтар М. П. Державна підтримка бізнесу як пріоритет фінансової стабільності економіки. *Держава та регіони*. 2024 р. № 1. http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/1_2024/8.pdf

8. Возняковська К. А., Гофман О. Р., Добровольська В. В., О. О. Квасніцька Заснування бізнесу: та дозвільні процедури: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти усіх форм навчання; галузь знань – 08 «Право», спеціальність – 081 «Право» / К. А. Возняковська, О. Р. Гофман, В. В. Добровольська, О. О. Квасніцька [Електронне видання]. Одеса, 2021. 212с. https://economiclaw.com.ua/lit/11-zasnuvannya_biznesu.pdf

9. Возняковська К.А. Банкрутство фізичних осіб: порівняльно-правовий аналіз моделей та транскордонне визнання результатів. *Право і суспільство*, 2025, № 3. http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2025/3_2025/part_2/4_8.pdf

10. Возняковська К.А. Форс-мажор як виклик стабільності: правова природа, судова практика і вплив на динамку цивільних та господарських відносин. *Часопис цивілістики*. 2024. № 55.

http://clj.nuoua.od.ua/archive/55/55_2024.pdf

11. Возняковська К.А., Біленець Д.А. Ефективне управління митними процедурами в умовах захисту інтелектуальної власності: роль адміністративного права. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024, №3.

<http://lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-uncategorised/172-3-2024>

12. Возняковська К.А., Біленець Д.А., Марчук В.В. Правоохоронна діяльність митних органів України в умовах воєнного стану: ключові ролі та виклики. *Актуальні проблеми держави і права*. 2024, № 103.

<http://apdp.in.ua/v103/6.pdf>

13. Возняковська К.А., Біленець Д.А., Марчук В.В., Дидин Н. Криміналістичне забезпечення розслідування фінансових злочинів проти економічної безпеки України. *Приватне та публічне право*. 2025. № 3. С. 155–161. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-5666.2025.3.23>.

14. Возняковська К.А., Глиняна К.М. Правовий статус неповнолітніх у сфері інтелектуальної власності: теорія та судова практика. *Часопис цивілістики*. 2025. № 56. <http://clj.nuoua.od.ua/archive/56/12.pdf>

15. Возняковська К.А., Петрюк Д. Банківські санкції та замороження активів як правові механізми фінансового регулювання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025, №3. http://www.lsej.org.ua/3_2025/45.pdf

16. Возняковська К. А. Захист від недобросовісної конкуренції в умовах воєнного стану: теоретичні та практичні аспекти. Національна безпека України в реаліях масштабної військової агресії: колективна монографія / за заг. ред. К.А.Возняковська. Чернівці, 2024. С. 93-133

17. Возняковська К. А., Біленець Д. А. Правоохоронні органи України в системі забезпечення публічної безпеки та громадського порядку. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2025. № 3. С. 108–114. URL: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2025.3.17>

18. Войцехівська С. Організаційно-правові засади економічної безпеки України. *Київський економічний науковий журнал*, 2024 (7), 44-50. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-7-6>

19. Дудоров О. О. Кримінальна відповідальність за незаконну діяльність з організації або проведення азартних ігор, лотерей: аналіз законодавчих новел. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 5. С. 144-151.

20. Єфремова К., Пасат М., Чижов Д. Проблеми забезпечення економічної безпеки України та шляхи їх вирішення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. Т. 4. URL: http://lsej.org.ua/4_2023/5.pdf.

21. Ківалов С. В., Головкін Б. М., Туляков В. О., Мельничук Т. В., Аркуша Л. І., Маркін В. І., Крикливець Д. Є. Організована та економічна злочинність: підручник / за ред. В. О. Тулякова. Одеса :Національний університет «Одеська юридична академія», 2022. 292 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.26025>

22. Кравець І. Резнікова В., Пацурія Н. Вплив держави на економіку у повоєнний період: концептуальні засади перспектив правового регулювання. Право України. 2023. № 8. С. 12-43.

23. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності (в схемах): навчальний посібник / А.О. Винник, О.З. Мармура, О.Ф. Пасека; за ред. О.Ф. Пасеки. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 160 с.

24. Кримінально-правова оцінка зловживань державних реєстраторів у контексті протидії рейдерству. О.О. Дудоров , Д.В. Каменський , С.С. Титаренко. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2021, № 1. URL: <https://lawscience.com.ua/uk/journals/tom-26-1-2021/kriminalno-pravova-otsinka-zlovzhivan-derzhavnikh-reyestratoriv-u-konteksti-protidiyi-reyderstvu>

25. Криштафович О.Я. Обставини, які підлягають доказуванню стороною захисту в кримінальному провадженні за ст. 203-2 КК України. Вісник кримінального судочинства, (1-2/2024), 222-234. <https://doi.org/10.17721/2413-5372.2024.1-2/2024/222-234>

26. Криштафович О.Я. Тактика захисту під час досудового розслідування кримінальних проваджень щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор (ст. 203-2 КК України). Вісник кримінального судочинства. 2023. № 3–4. С. 240–248.

27. Логвинський Г.В. Захист інвестиційної діяльності та бізнесу в умовах сталого розвитку: питання методології. Юридичний науковий електронний журнал, № 2/2024. URL: http://lsej.org.ua/2_2024/151.pdf

28. Мовчан Р.О., Бартош І.І. Про кримінально-правову адекватність криміналізації зловживань на оптових енергетичних ринках. *Правова держава*. 2022. № 45. С. 49-57.

29. Небога Т. В., Лабунська О. Б. Діджиталізація суб'єктів бізнесу національної економіки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 5. С. 9–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.5-2>

30. Оборотова О.В. Проблеми правового регулювання інтелектуальної власності в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2021. № 30. С. 35–41.

31. Панчак В. Як вибудувати культуру корпоративної безпеки у компанії? Матеріали від експертів LIGA ZAKON. 2021. URL: https://biz.ligazakon.net/analitics/206649_yak-vibuduvati-kulturu-korporativno-bezpeki-u-kompan

32. Пасінович І., Гутак В. Фінансова безпека як складова економічної та корпоративної безпеки: теоретичний аспект. *Економіка та суспільство*, 2023(58). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-24>

33. Пилявець В., Гриник О. Деретуалія як підтримуючий важель бізнесу у воєнний час. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 42. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1678>

34. Посеред війни Україна зберігає макроекономічну стабільність і розпочинає реформи. The World Bank. URL: <https://www.imf.org/uk/News/Articles/2023/04/05/cf-amid-war-ukraine-is-maintaining-48-macroeconomic-stability-and-embarking-on-reforms>.

35. Пушак Я.Я., Трушкіна Н.В. Правове забезпечення економічної безпеки держави в умовах індустрії 4.0. Цифрова економіка та економічна безпека. 2022. № 1(1). С. 135–142.

36. Сийплокі М.В., Нитка Я.М. Санкції в системі кримінально-правових засобів захисту охоронної діяльності. Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія ПРАВО. 2022. Випуск 69. С. 412-417.

37. Солоджук В.В. Кримінально-правова охорона інформації у сфері господарської діяльності: дисертація на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» / Солоджук Віталій Васильович. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2025. - 231 с.

38. Сухацький Р. П. Правові інструменти з протидії рейдерству в сфері бізнесу. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2023. № 2. С. 62-72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2023_2_10.

39. Терехов В.Ю. Правоохоронні відносини у сфері економічної безпеки (в контексті роботи бюро економічної безпеки України). Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2022. № 3 (33). С. 29–33.

40. Хомич Л. Комплаєнс-ризика проєктів розвитку підприємницьких структур: види, мотиваційне підґрунтя і можливості мінімізації. *Економіка та суспільство*, 2024, №65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-47>

41. Чайка І.М. Кримінологічна характеристика та запобігання шахрайству в Україні. дис. д-ра філософії: Спеціальність 081 Право. Кропивницький. 2023. 296 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

www.president.gov.ua–Президент України

Законодавча влада

www.rada.gov.ua– Верховна Рада України

www.ombudsman.kiev.ua– Уповноважений Верховної Ради з прав людини

Виконавча влада

www.kmu.gov.ua– Кабінет Міністрів України

www.minjust.gov.ua– Міністерство юстиції України

Судова влада

www.scourt.gov.ua – Верховний Суд

www.ccu.gov.ua- Конституційний Суд України

Інші державні органи

www.gr.gov.ua- Офіс Генерального прокурора

Рекомендовані науково-аналітичні ресурси

www.niss.gov.ua– Національний інститут стратегічних досліджень

www.parlament.org.ua/– Лабораторія законодавчих ініціатив

www.dspace.onua.edu.ua – eNUOLAIR репозитарій (архів) НУ ОЮА.

www.nbuv.gov.ua/ – Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

www.nlu.org.ua/ – Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого.

Навчально-методичне видання

Правове регулювання економічної безпеки: Навчально-методичний посібник до програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня («Правоохоронна діяльність»)/ Возняковська К.А., Біленець Д.А., Кубрак Г.О., Чернівці, 2025. 170 с.

В авторській редакції

Підп. до друку 29.08.2025.

Формат 60x84/16. Папір офс. Гарнітура Times New Roman Сут.

Друк офс. Ум. друк. арк. Обл.-вид. арк.

Тираж 100 пр. Ціна договірна